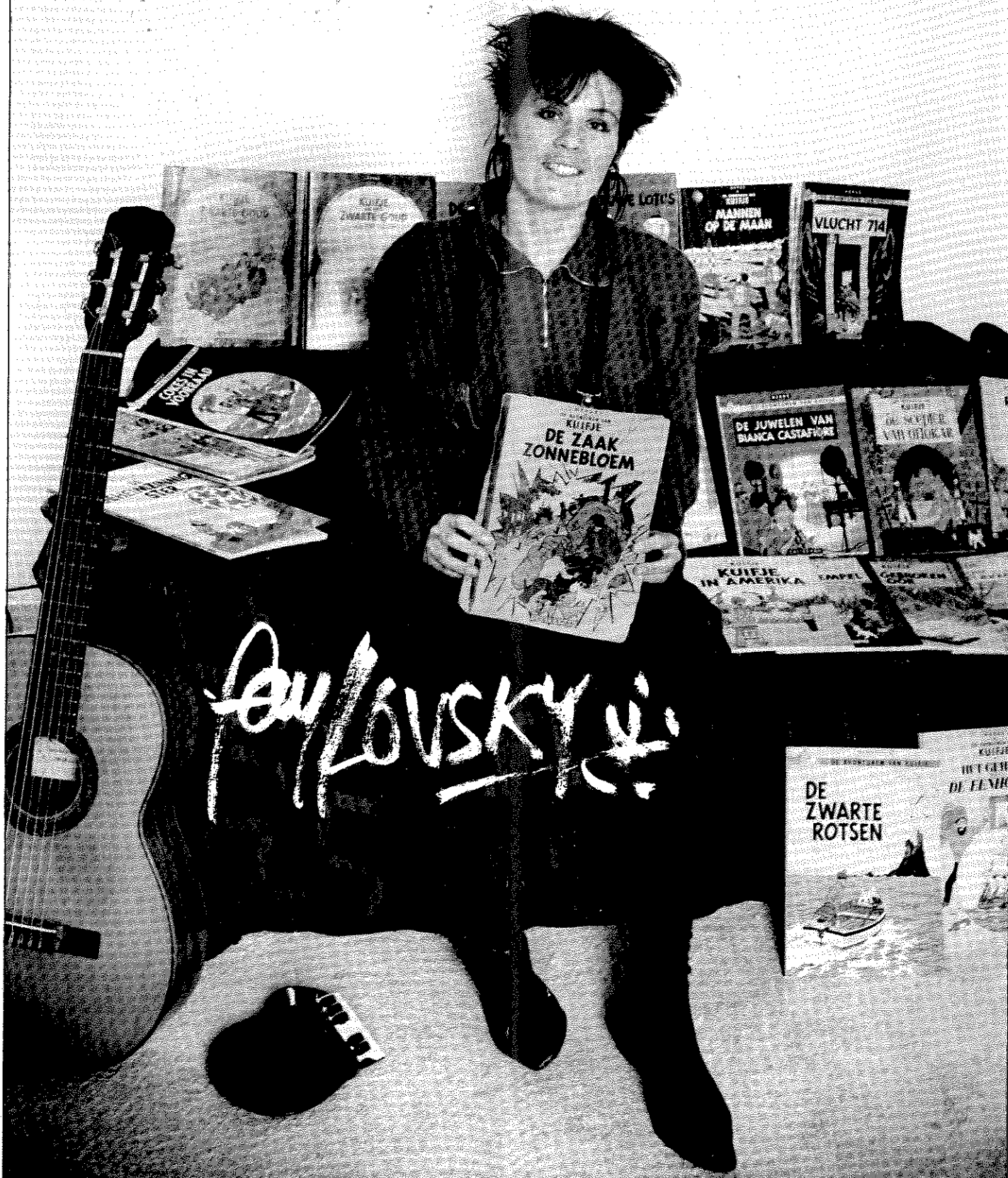

Ken Uw Klassieken!

Fay Lovsky

THRILLERS & DETECTIVES

Redactie en administratie: Nic. Maesstraat 139hs, 1071 PX Amsterdam. 8e jaargang, nr. 1, januari 1988. Prijs f 4,75

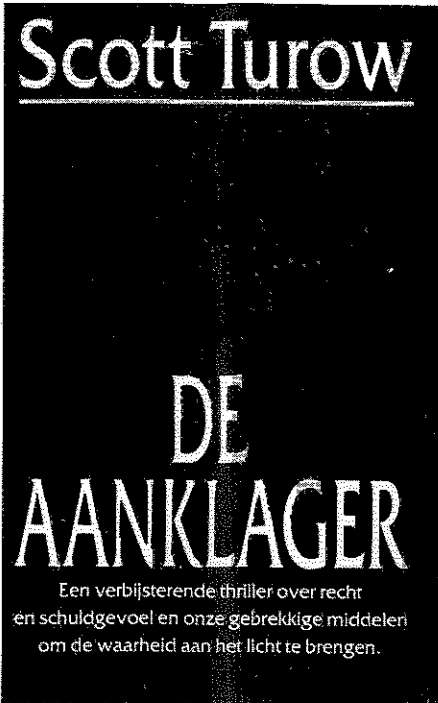
Wat mankeeren jullie?

Staat de
Nederlandse
misdadroman
zijn mannetje?
Een analyse

Omslagverhalen

Op het omslag staat een reuzevingerafdruk, zoën die geen detective of politieagent ooit zal tegenkomen in zijn loopbaan. De labyrintvormige ribbeltjes op het omslag die in werkelijkheid bloedrood zijn, stellen de vingerafdruk voor van de hoofdverdachte uit *De Aanklager*, het boek van Scott Turow dat net in het Nederlands is vertaald (Luitingh, 32,50) en dat in het origineel *Presumed Innocent* heet. In het dagelijkse leven oefende Turow ook het beroep van aanklager, ofwel officier van justitie uit. In het verhaal speelt de vingerafdruk een belangrijke rol. Hij wordt aangetroffen op een glas in de kamer waar de ex-vriendin van de hoofdpersoon vermoord ligt. En om die reden is het een juiste beslissing geweest om zo'n afgezaagd gegeven opnieuw als blikvanger te gebruiken. Een dergelijke afdruk van de huid van een vinger of duim, nadat deze met vette, meestal zwarte inkt, is ingesmeerd, geeft een mooi grafisch motief. De kunst is natuurlijk om alsnog met iets nieuws te komen. Rick Vermeulen die het omslag voor uitgeverij Luitingh maakte, is daarin goed geslaagd, mede door de techniek van folie-metallic druk en een preeg. Dat laat-

ste wil zeggen het iets laten opbollen van een deel van het omslag. De gebruikte schreeffletter doet geen afbreuk aan het

geheel en dat de titel net niet even wit is als de rest van de tekst (dat lukte blijkbaar niet door de folie), daar kijk ik overheen. De hele opbouw is simpel gebleven en daarvoor sterk.

In het boek staat een mooie passage over een politieman die de beschuldigde hoofdpersoon uitlegt waarom vingerafdrukken zo'n belangrijke rol spelen in het speurdersvak. De conversatie tussen hen beiden gaat als volgt: 'Wel, hoelang blijven vingerafdrukken zitten?' Jarenlang zegt Dickerman. 'Wat zegt u?' Het kan jaren duren voordat het vet geheel is afgebroken. 'Wat was de oudste vingerafdruk die u gedurende uw loopbaan bij de politie heeft genomen?' In een ontvoeringszaak. Toen heb ik een afdruk gevonden op het stuur van een auto, waarin minstens drieënhalve jaar niet was gereden. Die afdruk was even oud. Het zal duidelijk zijn dat de angst van misdadigers voor vingerafdrukken reëel is, om van de angst van moeders voor die van hun kinderen maar te zwijgen. Ik wil alvast verklappen dat de vingerafdruk in het boek toch verdwijnt. De vraag is natuurlijk wie daar iets bij opschiet. De moeder van de verdachte niet, zij komt niet in het boek voor.

Steye Raviez

I'll make him an offer he can't refuse

Geachte redactie, Onlangs kwam ik in het bezit van een 50-tal detectives uit een mij geheel onbekende reeks. Ze zijn gepubliceerd door 'Uitgeverij A.L. van Kersen' te Den Haag, zijn ongedateerd (ik schat dat ze uit eind '50, begin '60 stammen), ingenaaid en van een kleurige stofomslag voorzien. Het betreft vertalingen van Engelse auteurs met namen als Frank King ('Vlucht per helicopter') en Francis Horbat ('De onthoofde draak'). Wie kan mij er meer over vertellen? Zijn ze zeldzaam? En zijn ze iets waard? Wim Knoops, Johan de Meesterstraat 23C, 3031 SM Rotterdam.

Uitgever Rob van Gennep maakte ons attent op een aardig artikel van Privé-detective schrijver Roger L. Simon in de New York Times Book Review van 13 september 1987, getiteld 'My week with Oleg 1: writers, detectives and the caviar Mafia'. Samen met schrijvers uit twaalf landen (Nederland wordt niet genoemd) werd hij op Russische staatskosten een weekje naar de Krim gebracht. Ging het alleen maar om de internationale promotie van het misdaadgenre of was er iets anders aan de hand en waarom zeiden Ross Thomas en Joe Gores op het laatste moment af? Simon wordt gebruikt om een resolutie op te stellen die eist dat er een soort Thrillers & Detectives in Rusland kan verschijnen en houdt zich bezig met de reglementen voor de Dashiell Hammett-trofee (een van de meer bekende Amerikaanse commies) die een internationale prijs moet worden.

Oleg 1 uit de titel van het artikel is de bijnaam die Simon geeft aan de vertaler die niet van zijn zijde wil wijken en die nog jij en jou tegen Nasser heeft mogen zeggen. Wat doet hij dan in het gezelschap van simpele lieden als Simon?

Uitgever-Hoofdredacteur:
EDU F. A. VANDIERENDONCK,
(Uitgeverij „Centrum“).
Nes 102, Amsterdam,
Telefoon 43578

Verkoopkantoren:
Voor Nederland:
N.Z. Voorburgwal 272, A'dam
Telefoon 33962
Voor België:
N.V. Persagentschap, Vervoer
& Distributie, Peterselstraat
14-22, Brussel.

Voor Indië:
Magazine Distributors Cy
Kwan Imlaan 18,
Batavia C.

WVC heeft weer duizenden verblijd met de leenvergoeding. (Zie ook elders in dit nummer). Baantjer is een plaats gestegen op de top-100 en kan nu alleen nog maar Mien van 't Sant van de eerste plaats duwen. Net als verleden jaar bestaat de top-100 voor een belangrijk deel uit vertalers, naast schrijvers van streekromans, kinderboeken en de top van literair Nederland. Wat de misdaadschrijvers betreft gingen net als verleden jaar Baantjer, Van de Wetering en Post met het maximum bedrag naar huis (dit jaar 10.000 gulden). Van de Wetering moest terrein prijsgeven, maar Post ('dankzij mijn vertaalwerk', zegt hijzelf) steeg en maakte zich bijna uit het laagste kwartiel los. (TC)

Aangeboden: *Detective Magazine* (1948/1949), nrs. 5, 9, 13, 15, 17 en 18. Gezocht de nrs. 1, 2, 3, 10, 16, 19 e.v.
Bert Meppelink, Bankastraat 46, 7942 VN, Meppel. Tel. 05220-58289.

Gezocht de volgende boeken van Jan de Winter: Paniek in Maastricht, Kluizenaar van de Kitzlochklamm, Schaduw over Scheveningen, Ruimoer in Rotterdam en Cocainemokkel in Cavi.

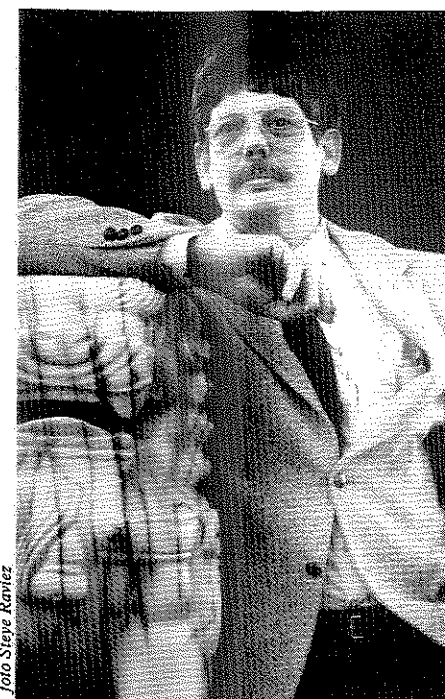
Verder gezocht van Fred Summer: De dode moordenaar, Dood op een zomerdag, Bloedgeld, Muziek, maanlicht en... moord, De papiermoorden, Het begon met de dood, Klaas van der Spoel, Henri Dunantlaan 81, 9728 HC Groningen, tel. 050-255791.

Het register op de jaargang 1987 is gereed. Belangstellenden kunnen het bestellen bij H. Lek, Koperwieklaan 70, 2251 NX Voorschoten. De prijs is nog niet bekend, maar zal niet veel afwijken van die van het register 1986 en is niet meer dan een vergoeding voor papier- en portokosten.

Uitgeverij Het Spectrum heeft ter gelegenheid van het verschijnen van de 25ste titel in de misdaadreeks onder redactie van Tomas Ross en

Bella Italia

Romeinse suite van Jef Geeraerts (Manteau, 29,90) is een stuk minder sterk dan *De zaak Alzheimer*, maar is dankzij de sfeer, de personages en de boeiende beschrijvingen van het politieonderzoek toch een onderhoudend boek. Het heeft een simpele, teveel uitgesponnen plot, waarin al snel bekend is dat de twee samenwerkende verdachten de misdaad hebben gepleegd. Het grote probleem is om nauwkeurig vast te stellen hoe ze het hebben gedaan en hiervoor harde bewijzen te verzamelen. De zelfmoord van de vrouw van een uroloog heeft zoveel verdachte kantjes dat commissaris Vincke en zijn assistent inspecteur Verstuyft er niet aan twifelen dat ze met moord te maken hebben. De verdenking rust spoedig op de echtgenoot, maar helaas bevond deze zich ten tijde van de moord met zijn vriendin in Rome waar hij een medisch congres bijwoonde. Ondanks tegenwerking van hogerhand zetten beide politiemannen flink hun tanden in de zaak. Ze vertrekken naar Rome om met steun van de Italiaanse politie te onderzoeken of het alibi van de medicus bestand is tegen een gedetailleerd onderzoek. Hun 60 pagina's lange verblijf in de Italiaanse hoofdstad is niet het hoogtepunt van het verhaal. Toeristische en culinaire attracties krijgen onevenredig veel aandacht en de voor de hand liggende culturele verschillen vormen het doelwit van hun observaties. Gelukkig werpt het bezoek vruchten af. (HKo) (Een zeventje)

Janwillem van de Wetering: Onbeperkt doorzicht

elkaar bij mij in de straat tegenkomen en ruzie gaan maken wie het eerst bij me mag aanbellen. (TC) (geen cijfer toegekend)

Hollandse Nieuwe

Boekje Aap

In de uitleencijfers van de bibliotheken over 1987 kwam naast Janwillem van de Wetering nog een J. van de Wetering voor die op hetzelfde adres in de USA woonde, maar wel een stuk jonger dan de auteur was. Gezien de belangstelling van de auteur dacht ik eerst even aan reïncarnatie, maar bedacht toen dat het om zijn vrouw Juanita moest gaan die indertijd een kookboek heeft gemaakt. De vraag is natuurlijk of de uitleencijfers toch niet zijn ontstaan door verwarring tussen haar en haar echtgenoot. Zo zou het ook best kunnen zijn dat Aap (Loeb, 25,-) vrolijk in de uitleningen van misdaadboeken wordt meegenomen en dat de lener over de flaptekst heen leest waar staat dat het om een navertelling door Janwillem van de Wetering van een klassieke Chinese roman gaat. Even had ik de hoop dat het een soort Rechter Tie-boek was, maar helaas betreft het een Boeddhistische catechismus, uitgelegd voor ongeletterden. *'De illusie van ons egocentrisch belang, die de goddelijke leegte vult met door ons zelf gemaakt lawaai, loopt door het hele werk'* schrijft Van de Wetering in het voorwoord en toen had hij mijn aandacht al niet meer. Aan het slot van de 30 hoofdstukken vol met geheimzinnige sprookjesachtige gebeurtenissen, schrijft hij dat hij hoopt dat we herboren worden in het Rijk van het Onbeperkte Doorzicht. Zijn collega-schrijver Mickey Spillane trad indertijd toe tot de Jehovah Getuigen. Ik stel me nu voor hoe op een druilerige zondagochtend Spillane en Van de Wetering

In dit Nummer

Nieuwe Nederlandse misdaadboeken worden schaars. Gelukkig blijft een Belg actief. Hoe het verder in Nederland moet liggen drie mensen uit het vak uit. De misdaadroman in de maalstroom van de tijdgeest. Lees de mening van Bert de Groot (Luitingh), Hanca Lepink (Stijthoff) en Tomas Ross (Het Spectrum).

De griezel is in opkomst en de grootste griezel der griezels heet Stephen King. Misery doet het bloed verkillen, de haren rijzen en het hart kloppen.

Bert Hiddema ziet het leven als één grote achtervolging. Zijn held Flip achtervolgt en wordt achtervolgd. Lees hoe een held zich staande moet houden in een maatschappij waar het schorrum regeert.

De privé-detective was al nooit op zijn mondje gevallen, maar Kinky Friedman slaat iedereen, zelfs misschien Groucho Marx. Verder is het nogal strompelen in de detectiveroman en uitkijken voor de

vallende ziekte. Als de moderne boeken tegenvallen, kunt u altijd nog op een gentleman-inbreker uit het begin van onze eeuw terugvallen.

Josh Pachter legt u uit dat er Edgars zijn, maar ook Antony's en Shamus'. Iedereen krijgt in de USA bijna een prijs en soms wel twee. Leo Harris vertelt dat in Engeland Ruth Rendell alles en iedereen in de zak steekt en verklapt bijbaantjes van politiemensen.

De werkelijkheid is vaak absurder dan wat er verzonnen wordt. Collega's vermoorden een onderwijzeres en bewijs maar eens dat ze het hebben gedaan en een Lord vermoordt het kindermisje en besluit alles te ontkennen, tot en met zijn bestaan.

Een mening is mooi, maar een cijfer geeft houvast. Daarom krijgen de boeken m.i.v. dit nummer een dikke acht, een klein zeventje of een ander cijfer mee.

Sijthoff / Amsterdam

JOHN RALSTON SAUL

CHRISTOPHER CREIGHTON

DE GOUDEN DRIEHOEK

DE CRABB AFFAIRE

Museumcurator James Spenser, bezeten van schoonheid, trekt naar Thailand en Burma. Daar wil hij 20 kostbare boeddhabeelden uit een vervallen tempel stelen. Op zijn bizarre tocht raakt hij met zijn kleurrijke metgezellen betrokken bij gevechten tussen guerrillalegers en opiumhandelaren. Saul wordt vergeleken met Greene, Conrad en Traven: auteurs van 'avonturen'romans waarin de tocht door de jungle tevens een tocht door de jungle van de menselijke geest is.

paperback, 278 pag.

f 27,50

Verkrijgbaar in de boekhandel

1956. Chroestjov en Boelganin brengen een bezoek aan Engeland. In de buurt van de kruiser waarmee zij zijn aangekomen, wordt een kikvorsman gesignaleerd. Diens lijf spoelt later aan: het is de oorlogsheld Commander Crabb. De affaire Crabb wordt door premier Anthony Eden in de doofpot gestopt. Nu, meer dan 30 jaar later, onthult Christopher Creighton, zelf nauw betrokken, de ware toedracht. Christopher Creighton werd op jeugdige leeftijd spion voor Churchill en schreef daarover het boek 'De Paladijn'.

paperback, 309 pag.

f 32,50

Waar gebeurd

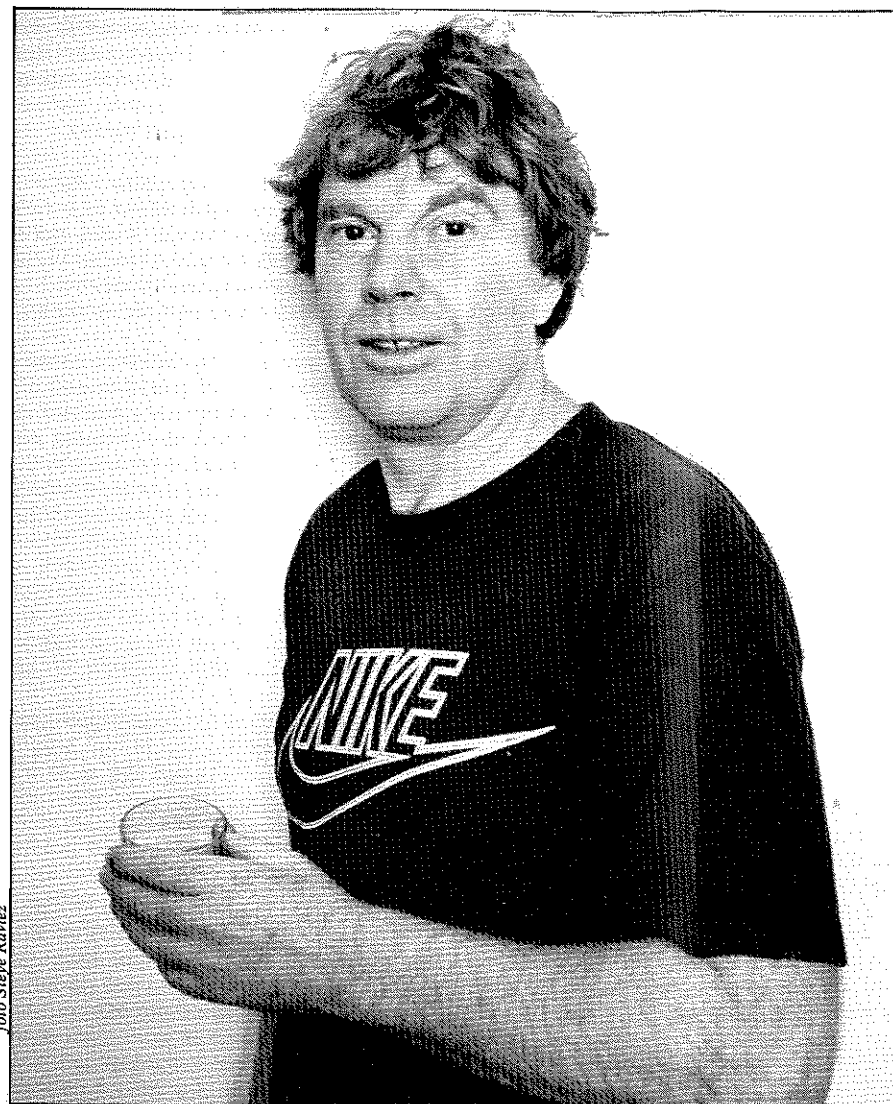
Politie

Echte misdaad kan mij eigenlijk maar matig boeien en ik heb de indruk dat er maar weinig Nederlanders zijn die er anders over denken. In Engeland en de USA is dat heel anders. 'Real life crime' is daar een genre op zich. De kranten en de nieuwsrubrieken besteden ruim aandacht aan moord en doodslag en schuwen de gore details niet. Misschien moet het succes van de misdaadroman en de belangstelling voor de misdaad in z'n algemeenheid wel op dezelfde manier verklaard worden. Blijkbaar is er daar een grote groep mensen die om dezelfde redenen 'genieten' van gewone en bedachte misdrijven. Voor de schrijvers van Nederlandse misdaadromans geen opwekkende gedachte natuurlijk. Zelf prefereer ik gestileerde misdaad: verhalen waarin de losse eindjes netjes worden weggewerkt en er afgeronde karakters over blijven.

In *Echoes in the darkness* (Bantam, VD, 17,50) doet Joseph Wambaugh verslag van het onderzoek in de Main-Line Murder Case. Na zeven jaar ploeteren lukte het de politie van Pennsylvania uiteindelijk om deze zaak af te sluiten. Twee onderwijzers werden toen veroordeeld vanwege de moord op een vrouwelijke collega en haar twee kinderen. Het bewijsmateriaal vond ik allebehalve overtuigend, maar de juryleden dachten daar anders over. Het onderzoek toonde zeker aan dat de twee verdachten zeer eigenaardige type's waren. Wambaugh verpakte zijn verhaal in 370 dicht bedrukte bladzijden. Door het documentaire karakter van het boek moet je de meeste feiten twee of meer keren tot je nemen. Een mooi boek, voor volhouders!

Cop world (Pan, VD, 17,50) van James McClure is nog meer documentaire en minder sensatie. Deze schrijver registreerde in *Spike Island* al eens hoe de politie van Liverpool werkt. Hij deed dat nog eens over in San Diego. Het grappige is dat de politie in dat harde Amerika veel menselijker lijkt op te treden dan in het nette Engeland. Misschien ontstaat die indruk vooral door de keuze van de steden. In zijn nawoord schrijft McClure dat het hem nogal wat moeite heeft gekost om in de USA ergens een plaats te vinden, waar hij een paar maanden mocht rondkijken. Uiteindelijk werd hij in San Diego met open armen ontvangen, waarschijnlijk omdat het paste in de politiek die men daar voert. Het COP uit de titel betekent niet alleen agent maar ook: *community oriented policing*. Een treffende afkorting voor een programma dat er op gericht is de politie weer tussen de mensen te brengen. Onderdeel van het programma is onder andere dat er vaak vrijwilligers meedienen met gewone agenten tijdens hun diensten. Voor mensen die iets met de politie te maken hebben zal het vast heel interessant zijn. (FH)

Misdaad loont. Dat is gewoon zo!

Bert Hiddema: Mijn naam is Flip

De visie van Bert Hiddema

Bert Hiddema staat bekend als een moeilijke jongen. Iemand die altijd vooraan staat als het om het verkondigen van een mening gaat. Met zo'n uitgesproken houding maak je weinig vrienden. De auteur verwerkt die misprijzende blikken bij voorkeur luidruchtig en cynisch. Dat bevestigt dan weer het heersende beeld. Ach, het leven van een miskend talent is niet gemakkelijk.

Hiddema was al 'pleiner' toen de rest van Nederland de avonden nog bij de waxinelichtjes van Verkade zat te slijten. Hij zwierf al jaren door Spanje en Portugal toen hele kolonies gedesillusioneerde hippies Nederland de rug toekeerden en richting Iberisch schiereiland trokken. Momenteel kruipt hij 'punctueel als een ambtenaar' achter z'n elektrische schrijfmachine. 'Vijf dagen in de week, van half tien tot vijf', meldt hij. 'Het is belangrijk dat de sappen blijven vloeien.' Het jargon

is gebleven, de idealen zijn vervlogen. De 'studio' van Hiddema is gevestigd in een vervelend rijtjeshuis in de Amsterdamse Watergraafmeester. Op de deur hangt een briefje: 'Kloppen, bel stuk'. Het bureau van de schrijver staat voor het raam. Hiddema heeft met spijkers enkele krantenartikelen aan de muur geprikt. Eentje over de doodseskaders in Brazilië, een aantal over drugsmisdrijven en een interview met Rotterdams hoogste diender Blaauw. Daarnaast drie velletjes met de structuur van een nieuw verhaal. Uit de luidsprekers klinkt een merkwaardig soort Jazz.

Zittend achter z'n bureau vertelt Hiddema in sappig Amsterdams het verhaal van zijn schrijverscarrière. Hiddema: 'Ik ben steeds somberder gaan schrijven.' En: 'De meest interessante dingen doe je toch in een vlaag van verstandverbijstering.' Miskennen is het achterliggende, niet

uitgesproken Leitmotiv, eerst als literator, later als schrijver van misdaadboeken.'

In 1970 schreef Hiddema zijn eerste roman. *Dag Heer, Goeiemiddag, Heer* is een boek over beat, drugs en sex, zo staat op de achterflap te lezen. Over dat boek zijn de recensenten redelijk te spreken. De boeken die daarna verschenen werden minder goed ontvangen. *KifKif* (1973) is het eerste boek dat elementen van een thriller in zich draagt. Hiddema gaat dan duidelijk in de richting van het misdaadverhaal. 'De criminaliteit trekt altijd. Het is een interessante tak van het menselijk leven.'

De thrillers *Zand erover* en *Bloed aan de paal* moest Hiddema in eigen beheer uitgeven. De toekomstvisie die Hiddema in zijn misdaadboeken voortekende 'verloeding van Amsterdam en rechtse staatsgrepen in Nederland' ging veel uitgeverij te ver. 'Maar ik heb gelijk gekregen,' constateert Hiddema. 'De halve stad is in handen van junks. Er heerst de terreur van het schorum.'

'Met die twee boekjes was mijn literaire rol in Nederland helemaal uitgespeeld,' aldus de schrijver. 'Ik was van plan om weg te gaan en nooit meer terug te komen. Samen met m'n vriendin en hond zijn we in de trein gestapt. Bij de Spaanse grens moesten we eruit omdat wij die hond bij ons hadden. Vanaf dat moment zijn we gaan lopen.' Dat was het begin van een vijfjarige trektocht over het Iberisch schiereiland.

'Aan het einde van de jaren zeventig kon je daar van vierduizend gulden een heel jaar leven als een vorst. Dat bedrag schamel je altijd wel bij elkaar. Al die tijd ben ik blijven doorschrijven. Voor mijzelf...'

Maar de lokroep van het oude vaderland bleek sterker dan Hiddema had verwacht. 'Onbestendig,' verklaart Hiddema zijn gedrag, 'onbestendig als het weer.' De auteur stuurde het manuscript voor een volgende thriller naar Nederland. Einde-lijk toonde een uitgever interesse. Het werd *Zwart Geld* het eerste misdaadboek waarmee Hiddema roem zou oogsten.

'Ik las in een krant dat Caransa ontvoerd was. Naar aanleiding daarvan ben ik gaan fantaseren hoe dat gebeurd kon zijn. Kijk, in feite is het toch een technische zaak. De mogelijkheden zijn beperkt. Er moet een goed georganiseerde bande achter zitten. Voor vragen als hoe blijf je onbekend, hoe blijft het slachtoffer in leven, en hoe krijg ik het losgeld zonder problemen in handen, zocht Hiddema een oplossing. 'Een jongen die eten bij een Chinees gaat halen en zegt dat 'ie dat naar Heineken gaat brengen', dat kan natuurlijk niet in een boek.'

'Ik ken het Amsterdamse milieu wel. Als werkstudent heb ik jaren in kroegen op de Zeedijk gewerkt. En bovendien heb ik jaren in Amsterdam-West gewoond. Die

jongens die later Heineken ontvoerden woonden bij mij in de buurt. Turbo Frans (Meyer) woonde een straat achter mij. Die andere twee (Cor van Hout en Willem Holleeder) woonden bij mij om de hoek. Ik ken die jongens wel. Tegenwoordig rijden ze allemaal in van die terreinwagens. Dan kan je andere mensen gemakkelijk de gracht inrijden.'

Later bleek de gefantaseerde werkelijkheid van Hiddema de werkelijkheid van de Heineken-ontvoering akelig dicht te benaderen. Hiddema daarover: 'Ach, de mogelijkheden zijn beperkt.'

Hiddema kreeg vooral een pluim voor het beschrijven van de gevoelstoestand van de gegijzelde. 'Dat was een krachttoer want ik heb daar zelf nooit gelegen,' zegt de schrijver. Als décor gebruikte hij het huis in de Algarve waar hij op dat moment verbleef. 'Ik heb gewoon ingeleefd in hoe het zou zijn te zijn overgeleverd aan dat soort schorum. Je moet daar geen romantiek van maken. Maar toegegeven, het is een goed stuk geworden.'

Minder te spreken waren de recensenten over de achtervolging, een vast terugkerende situatie in zijn boeken. Hiddema: 'Een achtervolging is een elementaire levenssituatie. Daarom moet het in al mijn boeken zitten. Ik zie het als een uitdaging om een originele achtervolging te schrijven.'

In het daaropvolgende boek **PiriPiri** (1984) zit inderdaad weer een achtervolging, een race tussen een Mercedes en een racefiets. En wederom speelt Flip de hoofdrol. Van Flip is behalve dat hij de ideale maten van James Bond heeft weinig bekend. En dat wil Flip graag zo houden. Hij is klusjesman zonder daarbij gehinderd te worden door een overmaat aan scrupules. Hiddema: 'Ik denk niet dat Flip zo karaktervol is. Niet dat hij een opportunist is maar de wereld verandert steeds. Je moet hem dus gewoon maar laten lullen. Zoals de meeste mensen.'

In **Wiener Bloed** (1986) gaat Hiddema in op de psycho-analyse, daarbij puttend uit zijn kennis die hij als student psychologie opdeed. In 1970 studeerde drs. Hiddema af aan de universiteit van Amsterdam. 'Ik vind die psycho-analyse een prachtig onderwerp want het is oplichterij ten top. Het ligt op hetzelfde niveau als astrologie en piskijken. Toch hebben de aanhangers een heleboel invloed in de wereld. Het is volgens mij gewoon een sekte.'

In geen van zijn boeken weet het Goede, het van het Kwade en Lelijke te winnen. Hiddema heeft daar principiële bezwaren tegen. 'Misdad loont, dat is gewoon zo. Als je rijk wil worden moet je misdadiger of politicus worden. Het is heel hypocriet om net te doen of dat niet zo is. De thriller als het sprookje van de twintigste eeuw met Goed en Kwaad? Dat is absoluut gelul.'

Rob van 't Wel

Werk van Buitenlanders

Schitterende ellende

Ere wie Ere toekomt. Na een wat mindere periode laat grootmeester Stephen King met **Misery** (Luiting, 26,90) zien dat hij ook met mensen van vlees en bloed het ware griezelveelverhaal kan maken: King op zijn best.

De schrijver Paul Sheldon heeft tot zijn eigen opluchting een punt gezet achter zijn succesvolle boeketreeks waarin de negentiende-eeuwse Misery een hoofdrol speelt. Hij trakteert zichzelf op een vakantie en raast met een fles champagne

achter de knopen door de Rocky Mountains. Sheldon verongelukt in slecht weer en komt langzaam bij in wat zijn gevangenis zal worden. Een knettergekke ex-verpleegster (Annie) heeft hem gevonden en 'verpleegt' hem in haar afgelegen boerderij. Het toeval wil, en dat is geen groot toeval want Sheldon is erg populair, dat Annie een van zijn grootste fans is. Zij is dan ook bepaald niet blij dat ze bij het uitkomen van zijn laatste boek moet lezen dat Misery een fraaie dood sterft. Annie dwingt Sheldon een vervolg te schrijven waarin de dood van Misery ongedaan wordt gemaakt. De toestand is hopeloos voor hem. Zijn benen zijn gebroken, een knie verbrijzeld en hij raakt verslaafd aan de pijnstillers waarmee Annie hem in leven houdt. Ontsnappen is onmogelijk en elke poging wordt door Annie meedogenloos en verrassend afgestraft. Annie is niet alleen zo gek als een deur, maar ook sluw en onberekenbaar en tot zijn afgrijzen ontdekt Sheldon dat ze ook verantwoordelijk is voor een reeks sterfgevallen. Hij heeft maar één hoop: zolang hij blijft

schrijven, zal ze hem misschien niet afmaken.

Een mooischrijver zal King niet worden. Zijn bonkige stijl rammelt onmiskenbaar door, ook daar waar hij zich als stilist wil etaleren, maar *Misery* is waarlijk een meesterwerkje: geen paranormale rimmeram, rottende darmen of slijmerige zombies. Gewoon eerlijke gruwel van de bovenste plank. (GJT) (Een negen)

De gewoonte van Nederlandse uitgevers om vertalingen een belachelijke en banale titel mee te geven is bekend. **Motel van de angst** van Dean Koontz (Luitingh, 34,50) roept zo eerder associaties op met het Van der Valk-concern dan met de werkelijke inhoud.

Wat is het geval? Verschillende mensen (een chirurg, een schrijver, een ex-militair) krijgen plotseling nachtmerries en ontwikkelen onverklaarbare fobieën, wat allemaal terug te voeren is op een eenmalig verblijf in een onbetekenend motel. Daar hebben ze iets heel bijzonders meegemaakt en iets of iemand heeft ervoor gezorgd dat het uit hun geheugen is gewist. Na veel ellende (ook voor de lezer, omdat elke nachtmerrie breed wordt uitgemeten) komen ze met elkaar in contact en verzamelen ze zich opnieuw in het motel.

Voor de liefhebber is het ongetwijfeld een aardig verhaal (helaas kan ik niet zeggen welke liefhebber, want dan zou ik in één klap de ontknoping prijsgeven), maar wel ontzettend (want onnodig) lang. De voorkeur van Koontz voor katholieke geestelijken en doorgedraaide beroepsmilitairen van het type Ollie North vind ik persoonlijk geen aanbeveling. (GJT) (Een zeven)

Kunst

De Gouden Driehoek van John Ralston Saul (Sijthoff, 27,50) wordt op de omslag als een literaire thriller genoemd en verscheen oorspronkelijk als *The next best thing*. Het boek speelt zich af op de grens van Thailand en Birma, waar ook nog opstandige Shan-staten zijn en een restant van een Chinees leger van voor 1949 rondhangt. De hoofdpersoon is de Engelse museumdirecteur James Spenser die voor eigen rekening een aantal oude Boeddha-beelden uit de binnenlanden van Birma wil laten stelen. Het boek gaat uitvoerig (en soms veel te uitvoerig) in op alle wederwaardigheden van Spenser die met hulp van een zendelingensoon een barre tocht gaat ondernemen. Er strijden zoveel partijen in de genoemde driehoek dat het bijna niet te overzien is. Voor de meeste deelnemers loopt de tocht tamelijk slecht af en het verhaal eindigt uitermate onbevredigend.

Het verhaal is lang en goed geschreven met vaak zeer gezochte beeldspraak. Door de lengte raakt het soms spanning kwijt. (WV) (Een zeven)

Wat doe je als je een Griekse historische vaas voor je museum hebt gekocht en die blijkt van diefstal afkomstig? In **Het Rembrandtpaneel** van Oliver Banks (De Arbeiderspers, 29,90) blijkt de oplossing te zijn dat je vervolgens de eigenaar van een mysterieus opgedoken Rembrandt vermoordt. Als lezer is het nu afwachten of deze directeur, waar een steekje aan los zit, zal worden gepakt of niet. Voor de politie van Boston hoeft hij niet echt bang te zijn, maar voor een uit de lucht komende vallende speurder moet hij uitkijken. Gelukkig besteedt die speurder eerst een hoop tijd om verliefd te worden en om de lezer uit te leggen hoe je een Rembrandt kan herkennen, als je tenminste het verschil tussen een Saskia en een Hendrikje weet.

Het is dat het over onze nationale trots gaat en dat het boek genoeglijk is geschreven, maar het is te rommelig opgezet om echt als spannend boek te imponeren. Een boek om mee op ziekenbezoek te gaan. (TC) (Een mager zeventje)

Hè, wat erg!

Prins der duisternis (Luitingh, 24,90) is een bundel griezelveelverhalen van Clive Barker. Wie niet van huis uit bijgelovig is, of geen kans ziet zijn gezonde verstand tijdelijk buiten werking te stellen, zal er weinig lol aan beleven. Het voortdurend besef van de volslagen onzinnigheid van de gebeurtenissen in deze verhalen houdt het lekkere griezelen buiten de deur. Dat Barker goed kan schrijven is dan nog een geluk bij een ongeluk. Hier zijn een paar voorbeelden om duidelijk te maken waarop de lezer moet zijn voorbereid.

Een kankergetrouw gaat een zelfstandig bestaan leiden en zoekt onder bizarre omstandigheden als een roofdier nieuwe menselijke prooien uit, waarbij het op miraculeuze wijze de gedaante aanneemt van beroemde filmsterren. Een touw heeft een aantal ingewikkelde knopen die, als ze losgepeuterd worden, merkwaardige mensachtige wezen vrijlaten. Daar kan je niets aan vastknopen. (HKO) (Een zes)

Vanaf zijn geboorte gebeurden er de meest vreemde dingen met Jim Kelso. Als pasgeboren baby werd hij door de toiletjuffrouw gevonden naast de toiletput. In het weeshuis brak de man die hem een tik uitdeelde, onmiddellijk zijn nek en als politieagent brengt hij op onverklaarbare wijze ongeluk over zijn collega's. Het gevolg is dat niemand meer met hem wil samenwerken en daarom wordt hij naar een rustig Engels kustplaatsje verbannen om uit te zoeken waarom er daar van die gruwelijke dingen gebeuren. Zijn eenzaamheid duurt niet lang, want tot zijn grote schrik krijgt hij toch hulp en wel van de mooie agente Ellie. Kelso doet nog wat verwoede pogingen haar weg te krijgen, maar Ellie, inmiddels al verliefd, blijft.

Samen gaan ze op pad om het misdaad-syndicaat te ontmantelen. Als Kelso in het hol van de leeuw gegrepen wordt, dienen de schavuiten hem een flinke dosis LSD toe. Dit geestverruimende middel brengt hem terug naar zijn vroegste jeugd en zo komt hij er eindelijk achter wat hem al die jaren heeft achtervolgd. Terwijl Ellie hem zoekt en de wereld bijna vergaat, levert Kelso strijd met zichzelf. James Herbert heeft in **Dreiging uit het Schimmenrijk** (Luitingh 29,50) zijn fantasie flink de vrije loop gelaten. (RK) (Een vijf)

De slang sprak

Geheel van een ander genre is de hier gepresenteerde fantastische vertelling **San Diego Zoo** (Luitingh, 34,90) van Jan-nen Jenner over een hoogbegaafde python(!), die tijd en ruimte kan overbruggen, iemands geest kan doorgronden, reconstrueren en er emoties en gedachten in kan plaatsen, hoewel het even duurt voordat het goede beest zich hiervan bewust is. Ondanks deze buitengewone gaven wordt dit Birmaanse gevaarte gevangen genomen en naar Amerika vervoerd om een slangendanseres te dienen. Wanneer haar proporties onhanteerbaar worden gaat zij over naar een haar niet welgevallige dierenhandelaar. De slang besluit te vertrekken, samen met een aantal kreukelige mededieren, op zoek naar het dierenparadijs **SanDiegoZoo**. Zoals met de meeste paradijzen op aarde blijkt dit niet het beloofde land, maar een gewone dieren-tuin, waar slangen in hokjes zitten. Uiteindelijk komt het allemaal wel goed en wie van ongewone verhalen houdt waarin pythons *questes* ondernemen heeft hier een aardige kluit aan, die niet slecht is

geschreven en aardige vondsten bevat, maar moet wel de nodige onlogica voor lief nemen. (KtK) (Een zesenhalf)

Vrouw in nood

Kitty Clark, een jonge schrijfster, vindt het net vermoorde lijk van de echtgenote van haar vroegere geliefde. Alles wijst erop dat zij de dader is (maar de lezer weet wel beter?). Haar advocaat, de onverschrokken Homer Kelly, gaat op onderzoek uit en bijgestaan door de plaatselijke diender ontrafelt hij een heel mysterie, net op de dag voor het proces. Voor het zover is zijn we heel wat te weten gekomen over de intriges in het leven van de bewoners van het eiland Nantucket, dat aan de oostkust van de Verenigde Staten ligt (en niet aan de westkust, zoals - ahum - op de achterflap staat). De lezer weet dan bovendien alles over eb en vloed, de stand van sterren en maan, en over de plantengroei op het eiland. Bovendien wordt **Duister Daglicht** van Jane Langton (BZZT, 19,90) verlichtigd met citaten uit Herman Melville's *Moby Dick*, een hond heet uiteraard Kapitein Ahab en van die dingen. Desondanks een leuk en spannend boek. (MB) (Een zeven)

Een vreemd geval van ijdelheid (Het Spectrum, 24,90) is een oudje uit 1966 van Ruth Rendell. Het is een knappe psychologische thriller met een bijzondere intrige, maar vergeleken met veel van haar latere werk minder beklemmend en wat zachtaardig van toon.

Alice Fielding, 37 jaar en pas getrouwd

met een veel jongere man, wil haar goede vriendin Nesta die onlangs naar een andere plaats is verhuisd, met een bezoek verrassen. Het adres waar Nesta zou moeten wonen, blijkt niet te bestaan en in het plaatsje heeft niemand ooit van haar gehoord. Het merkwaardige is dat zij wel op Alice's brieven die naar dat adres zijn verstuurd, heeft gereageerd. Alice raakt door haar verdwijning geobsedeerd en gaat zelf op onderzoek uit. Langzamerhand rijst bij haar het vermoeden dat Nesta is vermoord. Haar verdenkingen richten zich op mensen uit haar naaste omgeving, waaronder zelfs haar eigen echtgenoot en zij vreest het volgende slachtoffer van de moordenaar te worden. (HKO) (Een acht)

Puffen en strompelen

De Oscar winnende film *In the heat of the night* werd in 1967 uitgebracht onder de Nederlandse titel *De nacht van inspecteur Tibbs*. Een gouden greep als men bedenkt dat het woord *heat* minstens vier verschillende betekenissen heeft, zodat het zich goed leent voor flauwe woordspelingen die bij letterlijke vertaling uiteraard verloren zouden gaan. Dus geen *In de hitte van de nacht*. Helaas zijn niet alle vertalers even onderlegd. Wie een boek dat *Tropische Hitte* heet (BZZT6H, 1990) ter hand neemt, zou verwachten dat het hier om soft porno gaat op niet al te grote afstand van de evenaar. Haïti bijvoorbeeld, of Trinidad. Niets is minder waar. De schrijver John Lutz wil ons slechts duidelijk maken

dat het er bij de narcoticahandel in Florida heet aan toegaat. Het palmstrandje op de omslag is dus net als de titel misleidend te noemen. Lutz beschrijft de belevenissen van ex-politicaagent Carver. Dat Carver niet meer bij het corps zit heeft nu eens niet te maken met subordinatieproblemen, maar met een kapotgeschoten knie die hem tot een hinklend bestaan veroordeelt. Zijn gebrek weerhoudt hem er niet van de opdracht van een aantrekkelijke cliënte naar tevredenheid uit te voeren en zelfs met haar het bed te delen (wat naar mijn idee tegen de beroepsethiek indruist). Lutz is een bekwaam verteller en – zoals het hoort – een goed observator. De intrige van het boek daarentegen is buitengewoon dun, om niet te zeggen kinderachtig. Daardoor doet de op zich dramatische ontknopning het gevoel anders volschieten dan de schrijver beoogd heeft. (HKg) (Een zes min)

Rioollucht

Strega is het tweede avontuur dat Andrew Vachss (Luitingh, 29,90) schreef over de lichtelijk paranoïde privé-detective Burke

die ook ditmaal schuimbekkend van verontwaardiging de strijd aanbindt met de handel in kinderporno. Het boek lijkt als twee druppels water op het vorige, met dien verstande dat Burke enige vooruitgang heeft geboekt in het onder woorden brengen van zijn peilloze verachting voor het ongedierte dat seksueel misbruik van kinderen maakt. Hij wordt weer trouw terzijde gestaan door het rareitenkabinet waarvan o.a. Max de Stille, een Tibetaanse karate-expert en Michelle, een transsexuele prostituee, deel uitmaken. De geleerden zijn deze keer versterkt met de Vietnamese psychotherapeute Immaculata, die met seksueel mishandelde kinderen werkt. Burke wordt gehuurd door de beeldschone Strega, een vrouw uit een Mafiamilie. Het zoontje van haar beste vriendin is in een kinderdagverblijf seksueel misbruikt en hiervan is een foto gemaakt. Burke moet de foto opsporen en terugbezorgen omdat het welslagen van de behandeling van het kind hiermee zeer is gediend. Het spreekt vanzelf dat Burke zijn opdracht ruimer interpreteert. Spannend is het wel, maar de toon van het boek maakt dat je het gevoel overhoudt iets verkeerd te hebben gegeten. (HKO) (Een zeven)

In **De man uit Nice** van Robert Daley (Het Spectrum, 32,50) wordt een aantal criminelen ten tonele gevoerd die de Banque de Nice et de la Côte d'Azur beroven op de manier zoals dat in de jaren zeventig daadwerkelijk is gebeurd: drie weken graven door een riool en een heel week-end doorbrengen in de kluis om te kraken en te snijden. Het brein achter deze wereldkraak, aangeduid als *Het Brein*, is een Amerikaan, die na WO II in Frankrijk is blijven hangen en die literaire aspiraties koestert en een fatale vorm van hoogmoedswaan. Het Milieu, voornamelijk Corsicaans en niet terugdeinzend voor hardhandige ingrepen, heeft geld en mankracht gefourneerd, een Amerikaans Congreslid en een corrupte loco-burgemeester worden en passant gechanteerd met in de kluis gevonden documenten en er vallen slachtoffers door middel van het lasapparaat.

De getergde commissaris Bellarmine, die vaak uren moet lopen om een telefoon te bereiken, mag hier zijn tanden in zetten, maar wordt gehandicapt door zijn verliefdheid op de vrouw van Het Brein. Uiteindelijk nemen de verschillende belanghebbenden zelf het heft in handen hetgeen de politiemann promotie en de begeerde vrouw oplevert. Met veel te veel onbelangrijke details wordt deze geschiedenis aangeboden, inclusief allerlei onwaarschijnlijke toestanden, maar het verhaal blijft boeiend genoeg om de beker geheel te ledigen. (KtK) (Een klein zeventje)

S I G N A L E M E N T

Thrillers & Detectives verschijnt 5 maal per jaar, in januari, maart, juni, september en november. Een jaarabonnement kost f. 19,90, over te maken op postgiro 5013940 tnv Verzendboekhuis De Thriller te Amsterdam. Het abonnement gaat dan met het eerstvolgende nummer in.

Voor België (en alle andere landen) kost een abonnement f. 28,- in verband met extra kosten van verzending. Men kan zich alleen abonneren door overmaking van dit bedrag op de Nederlandse postrekening 5013940 tnv Verzendboekhuis De Thriller. Alle andere betaalwijzen vallen af in verband met bankkosten e.d.

Voorgaande nrs. zijn te verkrijgen door overmaking van f. 5,- per nr. (incl. porto). Sommige nrs. zijn uitsluitend als fotokopie te leveren. Geef aan als men dat niet wenst.

Een abonnement dient vooruit te worden betaald. Maak hiervoor zoveel mogelijk gebruik van de toegezonden acceptgiro. Het zenden van een aparte rekening en van aanmaningen brengt extra kosten met zich mee.

Op diverse plaatsen in Nederland is Thrillers & Detectives los te koop. De prijs per nummer wordt door de wederverkoper vastgesteld met een minimum van f. 4,75.

Aan dit nummer werkten mee: Marianne Bernard, Martijn Daalder, Frits Hoorweg, Hans Knechtmans, Roselie Kommers, Hans Kooijman, Katharina Kouwenhoven, Gert-Jan Thomassen, Rob van 't Wel, Wim Voster en Bert Vuijsje.

Eindredactie: Theo Capel
Vormgeving: Steye Raviez
Grafische Verzorging: GCA Drukkerij
VD: importeur van Ditmar
NL: importeur Nilsson & Lamm

Alle correspondentie te richten aan: Thrillers & Detectives, Nic. Maesstraat 139 hs, 1071 PX Amsterdam. Tel. 020-764970.

Britse Misdaadgolven

Nieuwsbrief van Leo Harris & Co

Zei ik het niet? Wie mijn raad niet heeft opgevolgd en niet zijn laatste cent erop durfde te verdedden dat **Barbara Vine de Gouden Dolk** van de Crime Writers' Association zou winnen, kan alleen maar zichzelf verwijten maken. Maar, dat moet ik erbij zeggen, het luisterde wel nauw. Haar boek waarvoor ze de prijs kreeg, **A fatal inversion** en dat ze onder haar pseudoniem Barbara Vine schreef, ging niet over haar speurende politieman, inspecteur Wexford en dat zette me aan het denken over de behandeling die de politie op zich ten beurt valt in fictie. Het lijkt erop dat dat altijd op twee manieren is gebeurd. Het meest gebruikelijke was sinds Wilkie Collins Brigadier Cuff bedacht, om nogal minder realistische inspecteurs op te voeren, vooral door de damesschrijfsters. Die politiemannen hebben nogal eens een universitaire opleiding en een neiging tot een poëtische blik en met handen, lang en smal en gebruid, die de romantische held typeren.

Vindt u het als lezer van misdaadboeken belangrijk dat de dialoog, de karakters en de handeling weerspiegelen wat er in het echt bij de politie gebeurt? Wat mezelf betreft moet ik bekennen dat het mij nooit een zorg is geweest of de politieke procedures getrouw worden weergegeven. Ik houd nog steeds van afgesloten kamers en verzochte beweegredenen à la Carter Dickson, om eens iets te noemen. Maar er is een grote groep lezers die van het realistische houdt en zo is er een apart subgenre ontstaan dat in het Engels **Police Procedural** heet. Vermoedelijk omdat ze genoeg hadden van alle onnauwkeurigheden en moe ervan werden om steeds door schrij-

vers in de dop te worden geraadpleegd, zijn diverse echte politiemannen met schrijven begonnen. Een prominente onder hen is John Wainwright die zo'n vier boeken per jaar schrijft sinds hij in 1980 zijn loopbaan begon met **The eye of the beholder**. Hij wijst erop dat politiemensen behalve dat ze weten hoe de wet luidt en hoe ze een zaak moeten aanpakken, ook weten 'hoe smerissen echt praten'. Ze weten wat die denken'. Zijn moeilijkste taak was misschien om Lord Hardinge, de redacteur van Collins Crime Club ervan te overtuigen dat smerissen vloeken en 'dat doen ze verdomde vaak'.

John Rossiter schreef vier boeken toen hij nog hoofdinspecteur bij de recherche was en hij vond het verstandig om een schuilnaam te gebruiken, **John Ross**, voor de harde, rauwe avonturen van inspecteur George Rogers. Mijn voorkeur gaat uit naar **Dark Blue and Dangerous** uit 1981. Toen James Barnett in 1976 met pensioen ging had hij vele moordzaken behandeld. Hij gunde zichzelf een jaar voor zijn eerste boek, **The head of the force**, en het vinden van een uitgever. Met nog drie weken voor zich was het gelukt.

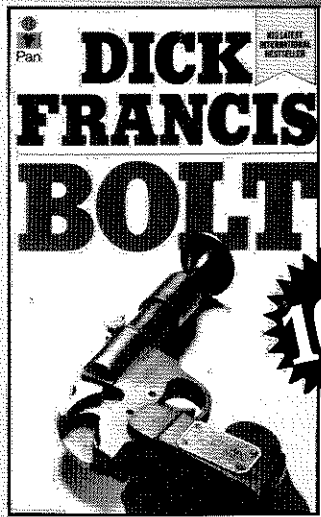
Ik ben niet zo dol op dit soort misdaadboeken omdat ik het realisme nogal saai vind en het spannende erin wordt vaak overschaduwd door jargon, het invullen van formulieren en de benadering van 'graag alleen de feiten, dame'. Er is ook nog een afsplitsing dat ik voor mezelf de **Leutige Policier** noem, dat stikt van de platte grappen die meestal ten koste van een domme brigadier worden gemaakt die als de Watson van de inspecteur mag optreden.

Ik heb het nu alleen over schrijvende politiemannen gehad, maar ik wil het ook nog hebben over brigadier Don Rumbelow die op een verzonnen klinkende manier zijn schrijversloopbaan begon. Hij viel tijdens zijn ronde door een toegang van een theater en ontmoette er de actrice Sally Miles. Dat leidde tot een gedramatiseerde documentaire over de Londense politie. Maar zijn beste werk tot nu toe is **The complete Jack the Ripper** dat net zo bloedig, complex, fantastisch en geheimzinnig is als welk verzinsel dan ook.

Leo Harris

New
in paperback

At all bookstores

The sequel to Break-In
now available in paperback

Pan Books

The 87th precinct boys
were on a new case,
but for Hal Willis it would
be far more than just
another crime investigation

Pan Books

van heinde
van verre
van Ditmar
Amsterdam
Importeur / Distributeur

Het nieuwe Nederlandse Peil

De misdaadroman in de maalstroom

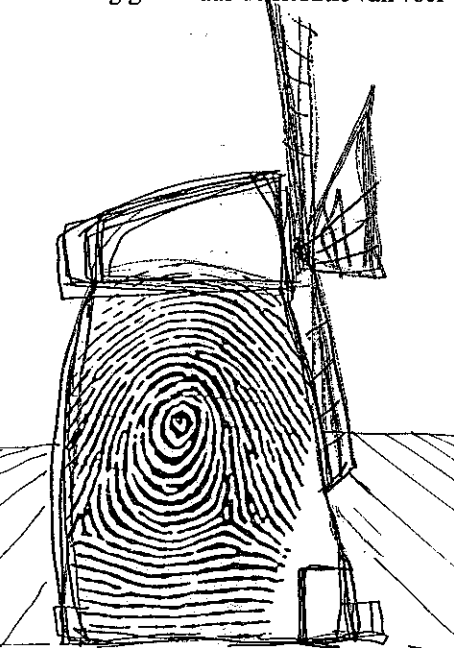
In november 1981 verscheen het eerste nummer van *Thrillers & Detectives*. Op dat moment was er net een bloeiperiode van het Nederlandse misdaadboek gaande, een periode die niet was voorzien. Het meest recente overzicht van het genre hield op in 1976 en eindigde duidelijk in mineur. Het werd geschreven door Jan Roosendaal en verscheen als aanvulling bij de vertaling van Julian Symons *Bloody Murder* (Moord en Doodslag, Het Spectrum, 1976). Roosendaal kon nog net het debuut van Janwillem van de Wetering aankondigen ('zijn vliesdunne intrige, geardeerd met een aantal zeer ongeloofwaardige situaties en reacties en een tweetal excentrieke rechercheurs, is bepaald niet van dien aard dat men reikhalzend naar zijn volgend boek uitziet') en dat van Jackie Lourens ('Hoe verheugend het verschijnen ook mag zijn, het is duidelijk dat het zich niet kan meten met romans uit de jaren zestig'). Van de Wetering had onmiddellijk een groot succes en Lourens schreef nijver verder en werkte langzaam maar zeker aan de opbouw van een eigen lezerspubliek. Baantjer die in die periode al lange tijd actief was, was haar daar al in voorgegaan en laat tegenwoordig qua publiek Van de Wetering, ook in diens beste tijd, ruim achter zich liggen.

In 1984 verscheen de bibliografie *Moordboeken* (samengesteld en in eigen beheer uitgegeven door Maarten Bronkhorst). Uit dit overzicht komt naar voren wat ook al uit de jaarlijkse *Detective* en *Thriller* gids van *Vrij Nederland* en uit *Thrillers & Detectives* duidelijk was geworden. In het kielzog van Van de Wetering waren een stel nieuwe auteurs verschenen die het genre verbreedden en lieten zien dat de Nederlandse misdaadroman niet gelijk hoeft te zijn aan een politieroman. Verder toonden de schrijvers aan, waarvan bijvoorbeeld Koos van Zomeren genoemd kan worden en Tomas Ross en Jacques Post en ikzelf, dat de kwaliteit van een misdaadboek ook heel behoorlijk kan zijn. In dezelfde tijd beleefden enkele oudere schrijvers een nieuwe creatieve periode, met name Joop van den Broek en kondigden zich jaar na jaar debutanten aan.

De laatste jaren is de aandacht voor de misdaadroman van eigen bodem alleen maar gestegen. Er is een vereniging van schrijvers opgericht (het GNM) die al tweemaal *De Gouden Strop* voor het beste boek van het jaar heeft uitgereikt. Het dagblad *De Volkskrant* nodigde afgelopen zomer zes auteurs uit om een feuilleton te maken (Het Koeweitcontract) en de gids van *Vrij Nederland* bood 18 Nederlandstalige auteurs de ruimte om zich over hun werk en het genre uit te laten. In het jaar daarvoor had het literaire blad *Bzzlletin* al een themanummer aan het

Nederlandse misdaadboek gewijd.

Door al deze publiciteit valt het in eerste instantie niet echt op dat de top van de nieuwe golf al weer achter ons ligt en dat we op weg zijn naar een nieuw dal. De aanbiedingscatalogi van de uitgevers bevatten veel minder oorspronkelijk Nederlands werk dan enkele jaren geleden en tot verdriet van de uitgevers is er tot nu toe geen enkele nieuwe Van de Wetering qua verkoopsucces ontstaan en trekt de bestsellerstatus van Baantjer ook niemand met zich mee. Zowel qua verkoopcijfers als wat de uitleencijfers uit de bibliotheken betreft, troont Baantjer eenzaam boven iedereen uit en lijkt het net alsof we weer terug gaan naar de situatie van voor

1953 toen ook de politieroman het alleenrecht had. De romanwedstrijd van Bruna in dat jaar zorgde ervoor dat zich in één klap veel nieuw talent aanbood. Een herhaling door Bruna in 1985 leverde echter geen verbreding op. Het was net alsof het aanwezige talent zich reeds had gemanifesteerd en de vraag komt dan op hoe het verder zal gaan met het Nederlandse misdaadboek.

In gesprekken met Tomas Ross, auteur en redacteur van uitgeverij Het Spectrum, Hanca Leppink, hoofdredacteur van uitgeverij Sijthoff en Bert de Groot, directeur van het uitgeversconglomeraat Veen/Luitingh/Kosmos/Contact trachtte ik de positie van het Nederlandse misdaadboek te analyseren.

De stelling dat Van de Wetering voor een doorbraak zorgde wil geen van de gesprekspartners echt onderschrijven. 'Ik

vind dat Van de Wetering eerder een tijdperk afsloot. Je kan toch niet zeggen (*Tomas Ross*) dat hij een nieuwe invalshoek nam. Het bleven politieromans. Inspecteur Snuf lost het op, dat soort boeken. Die hebben we in Nederland altijd gehad en die worden nog steeds gemaakt. Voor mezelf gaat veel meer op dat ik in die tijd in aanraking kwam met schrijvers uit het buitenland als Forsyth, Deighton, Le Carré en zag dat het ook zo kon en in Nederland waren ook dingen gebeurd die ver boven het knusse van de politieroman uitgingen. Denk maar eens aan de Lockheed-affaire. Volgens mij waren uitgevers toen bezig om hun fondsen te vernieuwen met dit soort buitenlandse auteurs en kregen ze toen ook oog voor schrijvers van eigen bodem. De belangstelling van de pers nam ook toe. De *Volkskrant* besteedde anderhalve pagina aan mijn debuut *De honden van het verraad*. Het had allemaal iets te maken met de maatschappelijke ontwikkelingen en ik schreef boeken die daarbij aansluiten, maar anderen ook, bijvoorbeeld Jacques Post.'

'Van de Wetering was natuurlijk wel vrij snel populair (*Hanca Leppink*), maar dat had meer ook te maken met die jaren zeventig-sfeer van *Zen and the art of motorcycle maintenance*. Het bespiegelende, het Oosterse was erg in. De lezers van Van de Wetering waren geen echte thrillerlezers. Ik ken mensen waar de hele Van de Wetering in de kast staat, naast de Rechter Tieboeken van Van Gulik en verder geen enkele thriller. Dat zijn auteurs die je vanwege de sfeer leest, net zoals er mensen zijn die van Sjöwall en Wahlöo houden of van Maigret van Simenon. Dat zijn ook schrijvers die je om de sfeer leest.

Bij Sijthoff was het meer dat we bezig waren aan de opbouw van een nieuw fonds in die tijd. Sijthoff had altijd al veel aan misdaadboeken gedaan en in die tijd had fictie toch al een veel zwaarder accent in de fondsoopbouw. We zijn toen gaan kijken wie we konden uitgeven en zo hebben we Joop van den Broek bijvoorbeeld benaderd. In die tijd was onze politiek ook dat we probeerden schrijvers te vinden die aansloten bij wat er al in het fonds zat. Naast Christie probeerden we dan Wentworth of Patricia Moyes of Margaret Yorke. Andere uitgevers deden dat niet. Je hebt bijvoorbeeld Baantjer, maar zeg maar een Laantjer die is er niet en dat heeft zijn uitgever ook nooit geprobeerd. In die tijd kon dat beleid, want de bomen groeiden toen nog in de hemel. Vrij snel daarna is het misgegaan en is de hele markt voor makkelijke fictie ingestort. Van Elsevier is niets meer over, Unieboek begint nu langzaam weer overeind te krabbelen, Bruna heeft hele stevige klap-

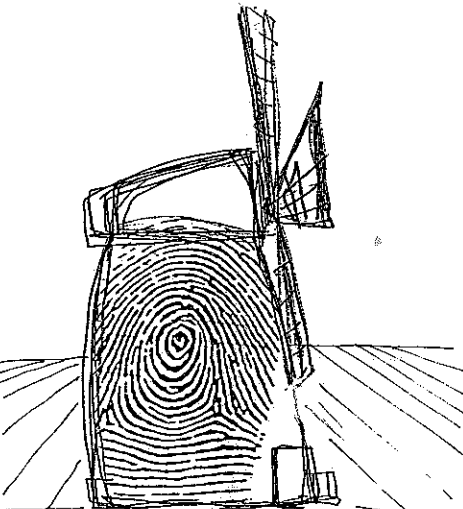
pen gehad, Het Spectrum heeft een verschrikkelijke tijd doorgemaakt, De Arbeiderspers heeft zijn hele Crime-de-la-Crime eruit gegooit. Er waren vroeger drie boekenclubs en nu nog maar één. Dat betekent dat wij nu ook een stuk voorzigtiger zijn geworden.'

'Van de Wetering heeft natuurlijk wel een hoop losgemaakt, al was het maar bij de uitgevers. Hij heeft in ieder geval laten zien (*Bert de Groot*) dat er een publiek was voor Nederlandse boeken van enig niveau, dat gold althans voor zijn eerste boeken. Verder sloot hij natuurlijk aan bij het relatieve succes van Havank en van Baantjer die toen ook al redelijk succesvol was en het had natuurlijk ook met de tijd te maken. Je moest je toen kwetsbaar opstellen en nadenken over de zin van het leven en als de Zen-meester dan zei "De zin van het leven is een pond vlas", dan ging je daar nog verder over denken ook. Uitgevers gingen toen denken dat het onzin was dat het genre zich zou beperken tot buitenlandse auteurs, vooral toen ook bleek dat er in Nederland maatschappelijk dingen gebeurden die tot dan voorbeelden leken aan het buitenland. Maar terwijl we bezig waren, hadden we de pech dat andere media in opkomst waren en het lezen kreeg toen net een ontzettende dreun van de video en van andere vormen van vrije tijdsbesteding. De markt voor lectuur is in elkaar gedonderd, maar daar hebben niet alleen Nederlandse auteurs mee te maken, dat geldt net zo hard voor buitenlanders die we in vertaling brengen.

Uit het verhaal wordt niet helemaal duidelijk of de Nederlandse misdaadroman in het begin van de jaren '80 nu de ruimte heeft gekregen door de gretigheid waarmee uitgevers op het succes van Van de Wetering inspeelden, op de tijdgeest die liet zien dat maatschappelijk de normen aan het vervagen waren en dat de tijd rijp was voor fictie die daarop inspeelde of dat er gewoon een talentvolle nieuwe generatie aanwezig was die zich afficheerde. Een ding is wel duidelijk, talent alleen is niet voldoende, vooral niet nu de markt voor dit soort boeken kleiner is geworden en er veel meer concurrentie vanuit andere vormen van vrijetijdsbesteding is. Wat moet een auteur in die moeilijke situatie doen om zich een plaatsje te veroveren. 'Hij heeft het moeilijk (*Bert de Groot*). Het oudere publiek zijn we voor een deel kwijtgeraakt en er zijn weinig aanwijzingen dat het jonge lezerspubliek gaat groeien. Je ziet ook dat jongeren in een ander genre, met name griezel, geïnteresseerd raken. In die situatie moet een schrijver om te beginnen met een goed boek komen en dan praat je over een kwaliteitsniveau dat mede wordt gedictieerd door de vertalingen van buitenlands werk. Je moet oppassen dat je geen Nederlands werk aanbiedt dat kwaliteit en originaliteit mist. Zo heb ik bij voorbeeld alle door Bruna gelanceerde debuten langs me zien

trekken en besloten die niet uit te geven. Verder heeft de Nederlandse auteur dan nog het probleem dat hij in de publiciteit moet zien te komen, hoewel dat eigenlijk meer het probleem van zijn uitgever is. Een schrijver moet bekend zien te raken. Hij moet recensies schrijven, zijn kop moet op de televisie komen, hij moet van andere zaken gebruik maken. Ferdinandusse indertijd had bijvoorbeeld al een reputatie als journalist en als cabaretier. 'Een goede, gestage produktie met elk jaar een nieuw boek, daar geloof ik nog steeds sterk in (*Tomas Ross*). Je krijgt dan een schare verzamelaars die langzaam gaat uitwaaiëren. Je moet dus oppassen voor een onregelmatige produktie en dat zie ik juist om me heen gebeuren. Voor debutanten is zo iets moeilijk te geloven. Die denken nog steeds dat ze met hun eerste boek meteen na vier maanden hun hypotheek kunnen aflossen en als dat niet uitkomt, dan neemt het enthousiasme behoorlijk af. De markt is de afgelopen jaren ook door de uitgevers zelf verziekt omdat ze in hun roes boeken

van een beschamend niveau hebben uitgebracht. Die dachten waarschijnlijk dat de mensen alles zouden willen vreten en dat is uiteraard niet uitgekomen. Ik geloof daarbij ook dat de formuleheld achterhaald is. Zelf stap ik er in ieder geval vanaf. Martin Finch zal niet meer terugkeren. In de literatuur zie je toch ook nooit seriehelden en in tegenstelling tot wat ik vroeger zei, geloof ik nu dat karakters wel degelijk nodig zijn in een boek. Ik ben nu met een boek bezig dat puur in Nederland speelt, in Brabant en Zeeland. Het blijft natuurlijk moeilijk om met mijn onderwerpen een commercieel succes te boeken. Wat Baantjer doet is commercieel veel beter. Dat zijn makkelijke verhalen, die iedereen kan volgen. Maar als je gaat schrijven over transporten van nucleaire raketten over Nederlands grondgebied en wat daar allemaal bij komt kijken, dat is voor een hoop mensen meteen al erg moeilijk.'

'Als je wilt doorbreken dan moet je bekendheid kweken (*Hanca Leppink*). Kijk bijvoorbeeld naar Tomas Ross, die timmert behoorlijk aan de weg. Je zit in Nederland met een boekhandel die erg

slecht opneemt en er zijn maar weinig mensen die elke week het schap langslopen om te zien of er misschien iets bij is gekomen. Je moet dus bijvoorbeeld korte verhalen schrijven en als je eenmaal in de belangstelling staat dan moet je natuurlijk niet onder tafel gaan zitten tot die voorbij is. Dat gaat trouwens niet alleen op voor Nederlandse schrijvers. Wij zien dat het buitenlands werk en het Nederlandse gelijk op gaat. De belangstelling neemt af. Er is nu veel belangstelling voor leuke non-fictie en schandalen voor dat soort boeken zijn er genoeg. Denk aan Jules Croiset en aan de RSV en Ogem.'

In zo'n positie moet iedereen dus aan zijn eigen positie werken en is er geen sprake van dat het succes van de een dat van de ander beïnvloedt. Baantjer, heeft de kracht van het makkelijke wordt er gezegd, maar tegelijkertijd betwijfelt men of een andere makkelijke auteur ook succes zal hebben. Tomas Ross vertelt dat hij met twee treurige en een opgewekte Belg op de Antwerpse Boekenbeurs stond. De opgewekte Belg was Jef Geeraerts die een eigen standje had waarvoor zich een rij formeerde, terwijl hij als Nederlander al in het geheel niet werd opgemerkt. Bert de Groot noemt Geeraerts ook als een succes-auteur die met zijn harde romans dat eigen publiek heeft weten te trekken, waarbij hij al het fundament met zijn even harde andere fictie had gelegd. Behalve kwaliteit, veel publiciteit en een eigen gezicht noemen Leppink en De Groot ook nog andere aspecten van de markt, en dan met name de prijs van het boek, als belangrijke factoren.

'Je hebt twee soorten lezers van misdaadboeken (*Hanca Leppink*). Je hebt de mensen die af en toe zo'n boek lezen en het liefst op vakantie. Die sjouwen dan 14 dagen met de nieuwe Le Carré of Ludlum van het hotel naar het zwembad en daar blijft het bij en je hebt de mensen die heel veel lezen. Die zijn dan afhankelijk van het krijgen van boeken, want je kan niet elke dag een boek kopen en die mensen gaan naar de bibliotheek. Want de markt in de boekhandel is dan wel ingestort, maar de bibliotheken zijn wel vier maal zoveel gaan uitlenen in de afgelopen tijd en het tweedehandscircuit is ook aanzienlijk. De mensen willen dus wel lezen.' 'Ik ben er absoluut van overtuigd (*Bert de Groot*) dat de prijs een hoofdrol speelt. Als je merkt dat paperbacks van 20 gulden niet verkopen, dan moet je ook wel iets anders proberen. In het buitenland zien we ook dat dit soort boeken onmiddellijk in pocket verschijnt en dat hebben wij de laatste tijd niet voldoende uitgeprobeerd. Wij beginnen daarom met pockets voor een tientje en als eerste brengen we de Meimoorden van Jacques Post.'

Het vinden van een eigen markt, het vinden van het juiste prijsniveau, het zoeken van publiciteit, dat zou de aandacht wel

erg kunnen afleiden van de vraag wat de lezer in de komende tijd zal interesseren. 'De toevloed van manuscripten is afgenomen, terwijl we nog steeds dezelfde hoeveelheid literaire werken aangeboden krijgen (*Bert de Groot*) en gedichten. En bij het aanbod zitten nog steeds veel gepensioneerd leraren die denken dat ze ook wel een detective kunnen schrijven. Ik houd het daarom voorlopig op de auteurs die we hebben en natuurlijk zullen die allemaal doorbreken. Als dat niet gebeurt dan schuif ik met mijn neus drie keer een aardappel over de Dam heen en weer. En verder kunnen alle uitgevers je vertellen dat er altijd onvoorspelbare dingen gebeuren die niet in ervaringscijfers zijn te vatten.

Neem nu het recente succes van *Turbotaal*. Ik had ook wel gedacht dat daar zo'n 10 tot 20-duizend exemplaren van weg te zetten waren. Maar dat het ver over de 100.000 zou komen, nee.'

'We zijn nog niet echt uit de moeilijke tijd en er is in ieder geval geen plaats meer (*Hanca Leppink*) voor debutanten met die twijfelende houding uit de jaren zestig en zeventig. Ook wij krijgen trouwens minder manuscripten en de kwaliteit ervan varieert van heel slecht tot heel redelijk. Er zitten verhalen bij die 20 jaar geleden zeker uitgegeven zouden zijn, redelijk geschreven recht-toe-recht-aan verhalen, die we nu niet accepteren. Misschien is de tijd rijp voor een soort Yuppiedetective. Zo'n type als dat jongetje in televisieserie *Family Ties*, Michael Fox, die ook in die film *The secret of my success* optrad. Je ziet dat soort jonge mensen steeds meer. Succes willen ze en geld en geen zorgen en niet tobben.'

'Bij ons loopt het aantal aangeboden manuscripten helemaal niet terug (*Tomas Ross*). Maar dat komt vermoedelijk omdat Het Spectrum erg actief is, hoewel wij ook voorzichtiger zijn geworden en minder misdaadboeken per jaar uitgeven. Ik verwacht zelf veel van een nieuwe debutant bij ons, Roel Bossink, een officier van justitie, die een hele harde politieroman heeft geschreven en ook al twee andere klaar heeft. Het doet een beetje aan Sjöwall en Wahlöo denken, maar dan zonder de maatschappelijke betrokkenheid. Het gezellige van de politie dat je altijd weer in Nederlandse boeken aantreft is eruit. Hij laat juist zien dat politiewerk absoluut niet gezellig is, maar bikkelhard. Verder zie ik de auteurs die deze zomer *Het Koeveitcontract* voor De Volkskrant maakten succesvol worden, als ze allemaal volhouden en dat is natuurlijk de vraag. Succes moet je natuurlijk ook relatief zien. Een oplage van 6.000 is voor een goed geschreven boek al hoog en dan moet het niet te moeilijk dus zijn. Wil je hogere oplages bereiken dan moet je over de moeilijkheidsgraad goed gaan nadenken.'

Theo Capel

De Uitleencijfers

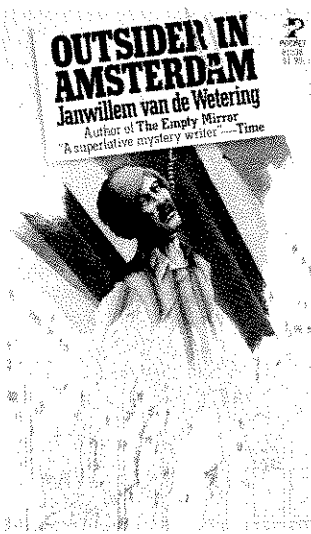
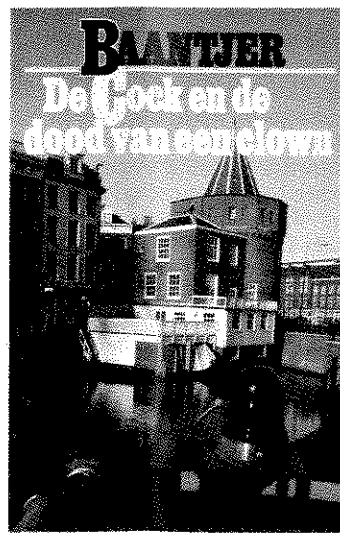
In 1986 is het ministerie van WVC begonnen met het toekennen van een vergoeding voor de uitleen van boeken uit de Openbare Bibliotheken. Voor 10 auteurs vroegen we de cijfers over 1987 aan. Hieronder staan ze in volgorde van populariteit bij de lezers. De computer maakte geen onderscheid tussen pure misdaadboeken, ander werk en vertalingen. Wat dat betreft, kan het beeld dus vertekend zijn. Dat geldt in ieder geval voor Jacques Post die veel vertaalt.

1. A. Baantjer	100
2. Janwillem van de Wetering	27
3. Jacques Post	23
4. Joop van den Broek	8
5. Theo Capel	4
6. Gerben Hellinga	3
7. Rinus Ferdinandusse	3
8. Joep Meijsing	2
9. Tomas Ross – heeft geen aanvraag ingediend	
10. Jackie Lourens – heeft geen aanvraag ingediend	

Het ontbreken van gegevens van Ross en Lourens kwam als een verrassing en de beweegredenen van de schrijvers om geen aanvraag in te dienen zijn niet bekend.

Vergeleken met 1986 deden zich nauwelijks wijzigingen in de rangorde voor. Het viel wel op dat Van de Wetering in 1987 sterk terugviel, terwijl Baantjer zelfs nog een plaats hoger wist te komen.

Voor het gemak is het aantal uitleningen van Baantjer op 100 gesteld en is de rest aan hem afgemeten. Men moet daarbij bedenken dat Baantjer van heel Nederland op de tweede plaats staat en alleen nog maar door Mien van het Sant wordt verslagen in het aantal uitleningen. Als WVC de bedragen niet zou aftoppen bij 10.000 gulden zou hij ca. 70.000 gulden hebben ontvangen. Zijn (vele) boeken worden vermoedelijk enige miljoenen malen per jaar uitgeleend. Voor de nrs. 3 t/m 8 gaat dit dus in het geheel niet op, maar ook in hun geval gaat het nog om enkele tienduizenden uitleningen per jaar. Voor de uitgevers blijft het een kunst om de behoefte aan oorspronkelijk Nederlands werk ook in dit soort mooie verkoopcijfers om te zetten.

Waar gebeurd

Intriges

De Crabb Affaire is de Nederlandse vertaling (Sijthoff, 29,75) van het Engelse boek *The Khrushchev Objective*, dat handelt om een in principe waar gebeurde geschiedenis. Hij is door de schrijver Noel Hynd uit de mond van hoofdpersoon Cristopher Creighton opgetekend en samen tekenen zij als auteur. Overigens is het verhaal geromantiseerd en met bedenkzels aangevuld om er een smeug boek van te maken.

In 1956 brachten Chroestsjov en Boelganin een eerste officieel bezoek aan Engeland dat toen Anthony Eden als premier had. De gasten arriveerden per oorlogsschip in Portsmouth. Later spoelde het lijk aan van de Engelse kikvorsman Lionel Crabb, in de buurt van de Russische oorlogsbodem. In het boek wordt 30 jaar later de ware toedracht verteld, waarbij Lord Mountbatten, Creighton en zijn adjudant een belangrijke rol spelen. Het is een uitermate spannend verhaal geworden (de ware geschiedenis zal wel droger geweest zijn), waarbij duidelijk wordt welke ingewikkelde intrige er in geheel Europa was opgezet om de Russische leiders naar het leven te staan. (WV)

Made in UK & USA

Opvolgers

We hebben weer een nieuwe Raymond Chandler, meldt de flaptekst van *Life's Work* (Dell, VD, 13,90) vol trots, en deze keer heet hij Jonathan Valin. Ik lees dat graag. Natuurlijk is het nooit waar, maar het genre gaat me aan het hart. Valins held, Harry Stoner, is er één van de oude stempel en hoeft het niet van moderne eigenaardigheden te hebben. In tegenstelling tot collega Carver bijvoorbeeld (zie elders in dit nummer) beschikt hij over wel twee goed functionerende benen. Verder heeft hij beide armen nog (wat je vandaag de dag ook niet altijd meemaakt), is geen dwerg, houdt van vrouwen, rookt geen verdovende sigaretjes en woont niet bij z'n ouders in. Stoner wordt ingehuurd door de manager van een *footballteam*, omdat een in opspraak geraakte vedette verdwenen is. Zijn tocht voert niet over rozen, maar daar staan tal van *groeiervaringen* tegenover. Zo wordt hij verliefd op een hoertje, ontdekt hij dat *football* een roeping is, en dat onder de ruwe bolsters van de spelers het hele scala van blanke tot gitzwarte pitten schuilgaat. Valin beheerst zijn vak, al ben ik wel interessanter romanfiguren dan Harry Stoner tegenge-

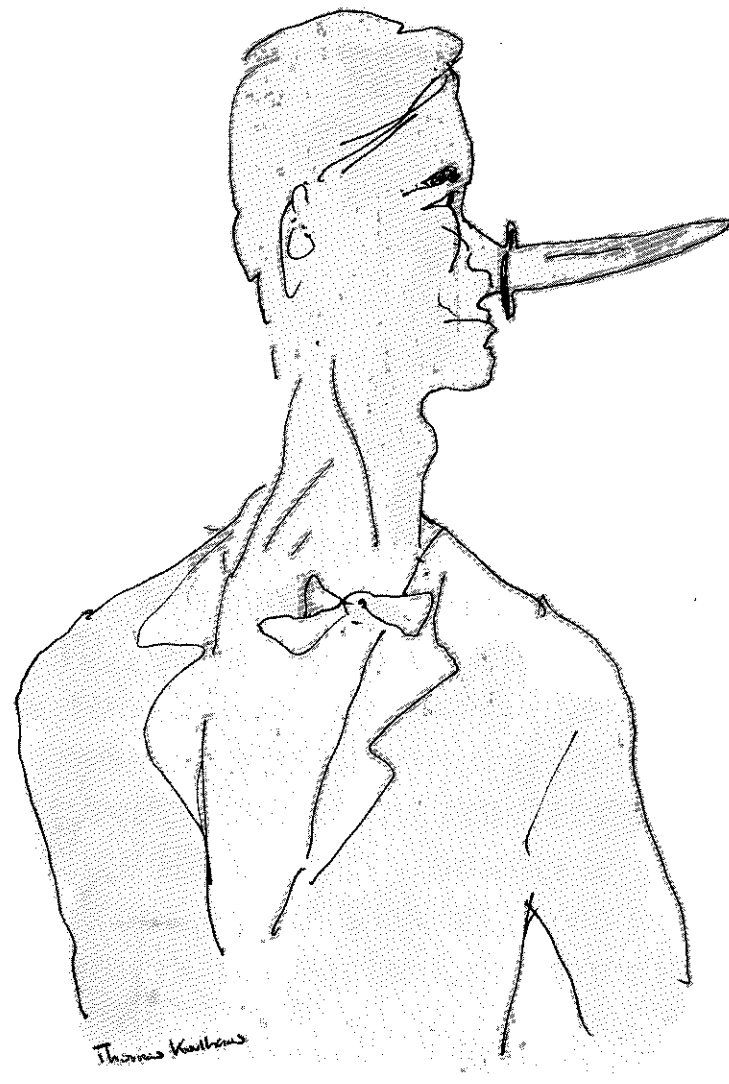
komen. De slotscène, een grootschalig vuurgevecht waarbij de gijzelaars (om wie het allemaal te doen was) niet thuis blijven, is van een navrante schoonheid. Warm aanbevolen. (HKg) (*Een zevenen-half*)

Na een slaande ruzie met zijn dronken vader, vlucht Bobby O'Berry het huis uit. Onderweg komt hij Barbara Cochrane tegen, die hem helpt aan een schuilplaats. Van het een komt het ander en voordat Bobby het weet, wordt hij door de zwaargewichtbroers van Barbara gedwongen met zuslief te trouwen. In zijn huwelijksnacht besluit hij eerst even een duik in het koude Massachusetts Lake te nemen. Maanden later spoelt zijn lijk in San Francisco aan. De privédetective Owen Carr denkt er het zijne van en besluit alles eens haarfijn uit te zoeken. Na een buurtonderzoek ontdekt hij dat de advocaat Leigh Rossville en zijn vrouw Cathy op zaterdagavond vreemde dingen doen. Het

lukt hem om een verband te leggen tussen de dood van Bobby en de wekelijkse seksuele uitpattingen van de familie Rossville. Het komt tot een rechtzaak, waar de advocaat verdedigd wordt door zijn vriend Chris Cage. Ook aanwezig zijn Barbara Cochrane's gangsterbroertjes. En zo voltrekt zich een drama, waar Owen Carr niet op gerekend had. In *Rules Of The Knife Fight* (Penguin, NL, 17,50) laat Walter Walker twee werelden op fraaie wijze bij elkaar komen. (RK) (*een zeventje*)

Omdat hij bij een bomaanslag zijn voet heeft verloren, besluit Jimmy Jenner in *Dead birds* van John Milne (Penguin, NL, 14,90) zijn carrière bij de politie eraan te geven, waar hij alleen nog een kantoorbaantje kan krijgen. Hij vestigt zich als privédetective en blijkt heel aardig rond te kunnen komen van de eenvoudige en ongevaarlijke klusjes die hij opknapt. Bij toeval raakt hij verzeild in het milieu van de professionele bokssport en een manager vraagt hem een week of twee op zijn vrouw te passen. Jenner levert het mens af

op een veilige plaats en krijgt dan in de gaten dat er iets niet klopt. Voordat hij zich hierover druk heeft kunnen maken, wordt de vrouw vermoord en onherkenbaar verminkt gevonden. De kreupele detective maakt zich kwaad. Hij wil niet voor een zacht citje worden aangezien en hinkend en strompelend zet hij de Londense onderwereld op stelten. Het is een fris misdaadverhaal van een veelbelovende jonge Engelse schrijver. Het is vlot geschreven, levensecht en toch behoorlijk Engels. (GJT) (Een acht)

Kidnap

Evelyn Anthony heeft al heel wat spionageromans op haar naam staan zoals *The Assassin* (1970) en *The Tamarind Seed* (1971 en in 1974 verfilmd met Julie Andrews en Omar Sharif). Haar laatste boek *No Enemy But Time* (Arrow, VD, 17,50) speelt zich af in Ierland. Maar op het moment dat het verhaal begint, woont de hoofdpersoon Claire Fraser in Engeland. Ze is getrouwd met een vooraanstaand man en heeft inmiddels twee kinderen. Haar katholieke stiefbroer Frank is in Ierland gekidnap. De band die zij met hem heeft, is zo groot dat ze tot grote woede van haar echtgenoot naar Ierland afreist. Terug in haar geboorteland wordt Claire overspoeld door jeugdherinneringen. Centraal daarin staat de strijd tussen

het katholicisme en het protestantisme. Door zich Franks verhalen te herinneren, weet ze waar ze hem moet zoeken. Niet vermoedend dat de kidnappers Frank als prooi gebruiken om haar in de val te laten lopen. Romantiek en spanning. (RK) (Een zeven)

De ontvoering van een professor en een serie moorden door een 'psycho-killer' vormen de twee thema's van *Only the dead know Brooklyn* van Thomas Boyle (Coronet, VD, 14,90). Hoewel vooral de rondolende psychopaat verantwoordelijk is voor spannende momenten, wordt het verhaal wat weggedrukt door een overigens erg informatieve sfeertekening van het hedendaagse Brooklyn (Boyle doet er zelfs een kaartje bij om de lezer stap voor stap op de hoogte te houden). Veel aandacht wordt ook besteed aan een amusante beschrijving van het universitaire milieu ter plaatse waar men na de jaren zeventig waarin alles kon en mocht, voorzichtig probeert over te schakelen op een soort no-nonsens beleid. Het is allemaal vlot en stijlvol beschreven, maar het haalt de spanning eruit. Niettemin valt er genoeg te lezen. Bizar is de manier waarop de psycho zijn slachtoffers prepareert, conserveert en tenslotte op speciaal uitgekoken grafmonumenten uitstalt en even koddig en onwaarschijnlijk is de wijze waarop de nichterige professor aan twee zwaarbewapende terroristes weet te ontsnappen terwijl hij (n.b. in geknevelde toe-

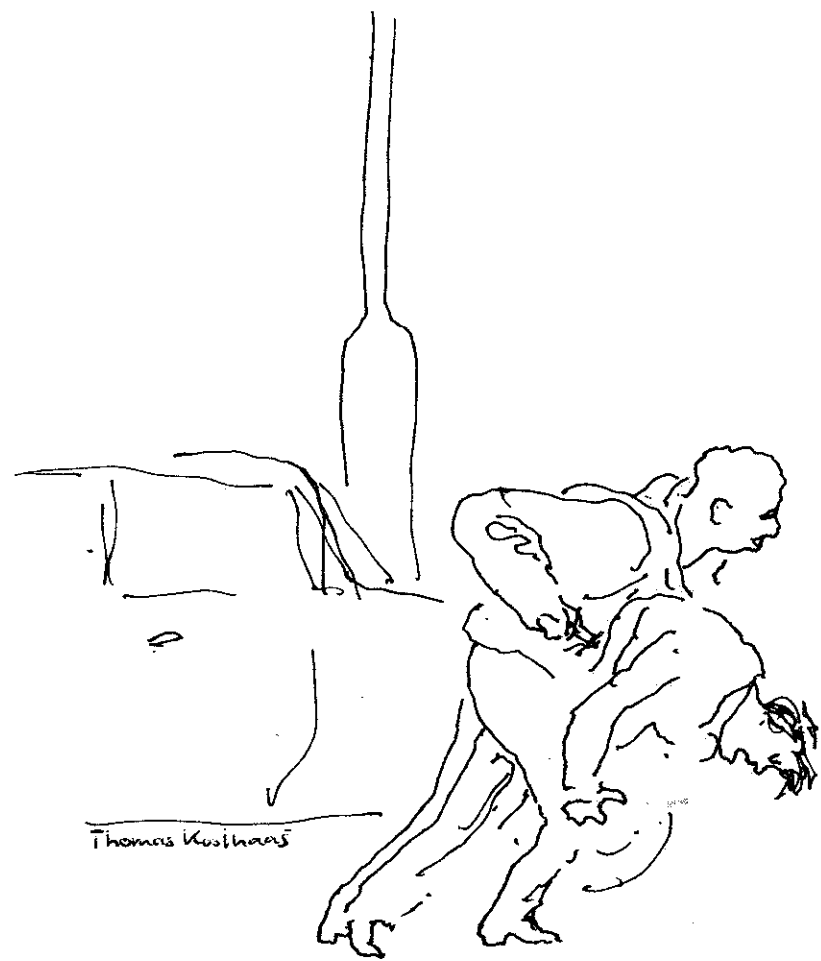
stand) bezig is - daartoe gedwongen - één van hen kunstmatig te insemineren. (GT) (Een zeven plus)

Minderheden

Jimmy Breslins *World Without End, Amen* (Penguin, NL, 18,85) begint als een Joseph Wambaugh-achtige politiethriller over een Ierse smeris uit Queens (New York) en zijn drankprobleem. Na honderd bladzijden blijkt plotseling dat Breslin, in het dagelijks leven columnist van de *New York Daily News*, veel meer wil dan een eenvoudige thriller schrijven. De actie verplaatst zich naar Noord-Ierland en het gaat ineens niet meer over drankzucht en kleine politiecorruptie, maar over Ulster, de IRA en een Bernadette Devlin-achtige activiste - en ook nog eens over de heilloze speurtocht van de alcoholische Newyorkse politiemann naar zijn verdwenen vader. De logica van het verhaal en de psychologische geloofwaardigheid van de hoofdpersoon zijn dan al lang ver te zoeken. Misschien had Breslin er beter aan gedaan zich te beperken tot de Newyorkse etnische folklore, die hij blijkens *The Gang That Couldn't Shoot Straight* (Penguin, NL, 15,65) met overvloedig gemak uit zijn mouw schudt. Die Italiaanse maffiaklucht was in 1969 zijn debuut, vier jaar later volgde het Ierse melodrama *World Without End, Amen*, en pas in 1982 wist Breslin met de keiharde Portoricaanse thriller *Forsaking All Others* een geslaagd serieus boek te schrijven. Wanneer zou hij aan de zwarten en joden beginnen? (BV) (Een zeven min en een vijf)

Truttig

Op het eerste gezicht lijken Paula Gosling en Martha Grimes als twee druppels water op elkaar. Beide schrijfsters zijn afkomstig uit de Verenigde Staten en zijn verslingerd geraakt aan Engelse truttigheid. Ze maken allebei puzzelromans met de bekende ingrediënten: een gegoede familie op z'n retour, een inspecteur die heel gemeen kan doen en een mooie, maar ó zo zelfstandige, vrouw. Bij nader inzien blijken er echter nogal wat verschillen tussen beide dames te bestaan. Paula Gosling is met een Engelman getrouwd en woont daardoor nu in het 'beloofde land', Martha Grimes is volgens de omslag van *I am the only running footman* (Dell, VD, 15,65) een *native* van Maryland. Tegen de boeken van Grimes heb ik drie bezwaren. Ten eerste heeft ze de gewoonte personen op te voeren zonder enige introductie, de lezer vraagt zich daardoor regelmatig af of hij soms een bladzijde heeft overgeslagen. Het tweede bezwaar is dat zij de gewoonte heeft verwijzingen in haar verhalen te vlechten. Ze kiest zij

als titels voor haar boeken steeds namen van bestaande 'pubs' in diverse delen van het Verenigd Koninkrijk. De lezer moet zo blijkbaar in de waan gebracht worden dat hij op reis is. Haar uitgever is daardoor op het lumineuze idee gekomen onder de lezers een reis langs deze kroegen te verloten. Helaas staat de competitie niet open voor lezers buiten de USA en Canada. Het belangrijkste bezwaar is echter dat haar personages niet tot leven komen en er dus geen spanning wordt opgeroepen. Paula Gosling heeft minder pretenties. Ze vertelt haar verhaal zonder veel omwegen, literaire of andere verwijzingen treft men gelukkig niet aan. Haar personages leven echter wel en daardoor leef je met hen mee. In *The Wychford murders* (Pan, VD, 14,90) keert een inspecteur terug naar zijn geboortedorp om een paar akelige moorden op te lossen. Hij treft daar behalve lijken en verdachten ook een oude jeugdvriendin. De stille hoop op liefde tussen inspecteur Luke Abbott en dokter Jennifer Eames blijkt uiteindelijk niet tevergeefs te zijn gekoesterd. Natuurlijk treffen ze een regeling waarbij hun carrière niet verstoord worden: zo hoort dat tegenwoordig (FH) (een vette drie en een zeven)

Familie

Toen mij verteld werd dat Conan Doyle een zwager had die verhalen schreef over een gentleman-dief, geloofde ik het niet.

Toch is het waar en geen verkooptruc. De gentleman-dief heet Raffles en het is overduidelijk dat hij een omkering is van Sherlock Holmes. De verhalen worden verteld door Raffles' onnozele vriendje Bunny, die vaak tegen wil en dank medeplechtig is aan zijn streken. De schrijver, E.W. Hornung, was bevriend met Conan Doyle en trouwde met diens zuster. Net als zijn vriend schreef hij heel veel en werd vooral beroemd door iets wat eerst een zijpad leek. Penguin heeft alle korte verhalen samengebracht in een mooie bundel, getiteld *The complete short stories of Raffles* (Penguin, NL, 28,-). Tot mijn verbazing vond ik die verhalen heel goed te genieten. Twee ervan *The chest of silver* en *The Raffles relics* vond ik zelfs bijzonder goed! Als u het van mij niet wilt aannemen, moet u het artikel van George Orwell dat in het boek is opgenomen maar lezen. (FH) (een acht)

Onderzeeër

Mark Joseph is kennelijk goed ingevoerd in Amerikaanse marinekringen. Met *To kill the Potemkin* heeft hij als navolger van Tom Clancy een boek geschreven over schaduwgevechten van de zeer moderne Amerikaanse duikboot Barracuda met de nog geavanceerder Russische onderzeeër Potemkin (Onyx, VD, 17,85). Aan Ame-

rikaanse zijde is sonarspecialist Sorenson de hoofdpersoon en aan Russische zijde kapitein Federov. Onder water vindt een kat en muis spel plaats, deels in de Middellandse Zee en deels op de Atlantische Oceaan, waarbij door een politieke discussie aan boord de Rus onbedoeld het loodje legt. Het boek staat bijna letterlijk vol van veel te lange, zeer technische verhalen. Een 'gewoon' mens kan ze nauwelijks volgen en de vaart verdwijnt helemaal uit het verhaal. Opvallend is de Amerikaanse kadaverdiscipline aan boord, die bijna nog erger is dan de Russische. (WV) (een zesenhalf, meer niet)

Staccato grappen

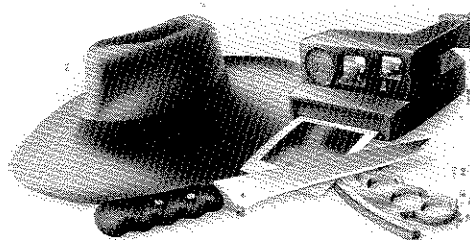
Kinky Friedman werd halverwege de jaren zeventig bij popliefhebbers bekend als country-singer en leider van de groep *Kinky Friedman and his Texas Jewboys*, met als grootste hit *Lord, They Ain't Makin' Jews Like Jesus Anymore*. Met zijn eerste thriller *Greenwich Killing Time* (Berkley, VD, 13,90) heeft hij een verrassende carrière-switch gemaakt, maar zijn dwangmatige humor is dezelfde gebleven. Ik geloof niet dat ik ooit een *private eye-thriller* met zo'n hoge *wisecrack*-frequentie heb gelezen. De eerste honderd pagina's valt er dan ook veel te lachen voor wie van

ABONNEMENT

Het motief was een onbedwingbare lust om spannende boeken te willen lezen. Het middel was een abonnement op **Thrillers & Detectives**. De gelegenheid was postgironummer 5013940 t.n.v. Verzendboekhuis De Thriller, Amsterdam en f 19,90 dat in het vaasje op de schoorsteenmantel lag voor als de stomerij langs zou komen. Het resultaat was ... Verzin hierbij zelf het antwoord en als u er tevreden over bent tracteer uzelf dan of een vriend of vriendin op een abonnement op **Thrillers & Detectives**. Voor f 19,90 krijgt u een jaarabonnement van vijf nummers, dat met elk nummer kan ingaan. Krop uw lust niet op.

Andrew Vachss STREGA

Burke zet de jacht in
op een misdaadbende
die handelt in kinderporno

Opnieuw is de zelfkant van
New York decor voor
een opmerkelijke thriller
van Andrew Vachss
die ditmaal draait om
kinderporno.

288 blz. / f 29,90

In de boekhandel
UITGEVERIJ LUITINGH

Groucho Marx-achtige grappen houdt. Daarna begint het op te vallen dat Friedman nauwelijks moeite heeft gedaan om een enigszins logische intrige te bedenken. Bovendien is de auteur wel buitengewoon ingenomen met de persoonlijkheid van zijn ik-figuur: de sympathieke country-singer Kinky Friedman, die in zijn vrije tijd als *private eye* opereert. Toch is het moeilijk kwaad blijven op iemand die dingen opschrijft als: 'I have found that in this business, one of the most important things is sincerity. If you can fake that, you can do just about anything.' Of: 'As my father once remarked when he got back from a trip abroad, "If you've seen one Sistine Chapel, you've seen 'em all".' Of: 'If Karen Carpenter and Mama Cass had only shared that ham sandwich, they'd both be alive today.' (BV) (een zeven plus)

Moordend

Op weg naar de feestelijke herdenking van de noordelijke overwinning bij Gettysburg wordt er geschoten op de Amerikaanse President, Henry Hampton. IJlings wordt deze door zijn belangrijkste adviseur vervoerd naar Camp Davis, waar hij, te midden van enkele vertrouwelingen, wordt geïsoleerd van de buitenwereld. De vice-president zet in *By order of the president* van Michael Kilian (St. Martin, VD, 17,85) in het Witte Huis de regeringszaken voort, gekweld door de vraag: is de president wel of niet in leven?

Vanuit Camp Davis worden er allerlei manipulaties gepleegd, vanuit het Witte Huis wordt er op tegenmaatregelen gezonden.

De verlopen reclameman, Charley Dresden is bij het zien van de videobeelden van de beschieting ten volle overtuigd geraakt van het verscheiden van de President, hoewel dit vanuit Camp Davis nadrukkelijk wordt ontkend. Het uitdragen van deze overtuiging blijkt echter geen sinecure. Het inmiddels wegens wanprestaties ontslagen hoofd van de binnenlandse veiligheidsdienst Kreski tracht ondertussen op eigen wijze de werkelijke gang van zaken te achterhalen. Ruim 400 bladzijden lang worden we zo op de hoogte gehouden van de belangenstrijd van de diverse partijen en de pogingen achter de ware gebeurtenissen te komen. en passant vallen er nog wat slachtoffers en worden er rollen toebedeeld aan Midden-Amerikaanse pro- of contrarevolutionaire bewegingen en de beeldschone vrouw van een niet onbemiddelde Senator. Tot op het laatste moment blijven we onzeker over de toestand van de President en de identiteit van de boosdoe-

ners. Sterk is de suggestie dat men een Amerikaanse President geheel kan laten bestaan uit videobeelden en stemfragmenten. Uiteindelijk is President Reagan ook maar een pop. Van harte aanbevolen nu de regenachtige weekenden weer toeslaan (KtK) (een acht)

Vendetta is het nieuwste boek van de Amerikaan Steve Shagan (Bantam, VD, 15,65). Het is een onzekere mix van een thriller en een pure detective, waarbij het eerste aspect beter uit de verf komt dan het tweede. Het verhaal begint met de moord op de pornofilmster Candy Lane en verplaatst zich dan naar de strijd om de heerschappij over de cocaïnehandel in de V.S. De strijd gaat tussen de Mafia en de Columbiaanse producenten. Als een verloren hoofdpersoon loopt politie-inspecteur Jack Rainer uit Los Angeles door dit alles heen. Geleidelijk wordt de hele pornofilmindustrie uitgeroeid, de oorlog bereikt een hoogtepunt en een wapenstilstand.

Uiteindelijk worden de moorden op anti-climaxachtige wijze opgelost. Geweld schuwt de schrijver bepaald niet. Het aantal doden is nauwelijks bij te houden. Moraal zit er niet om dit bloederige scenario heen, iedereen jaagt ronduit achter zijn eigen belangen aan in dit leesbare verhaal. (WV) (een zeven plus)

Ziek

De journalist Daniel Cooper in *The Episode* van Richard Pollak (Signet, VD, 15,65) is op het spoor van een groot renovatie schandaal. Een invloedrijke huizen-eigenaar laat met harde hand zijn krepende flatbewoners omzien naar andere behuizing om zijn eigendom te kunnen verbouwen tot luxe appartementen. Zijn ruwe uitvoerder Rourke wordt echter vermoord, op het moment dat Cooper zich bevindt in een epileptische *collaps*. Wan-

neer hij daarvan bijkomt blijkt hij zich niets te kunnen herinneren van de afgelopen 24 uur, maar vindt wel tussen de vuile was het pistool waarmee Rourke vermoord blijkt te zijn. Met behulp van een pas verworven vriendin probeert hij zijn geheugen op te frissen en de beangstigende vraag te beantwoorden of hij zelf wel of niet iets met de moord uitstaande heeft. De mening van deskundigen, dat epileptici tijdens een aanval nooit agressief gedrag vertonen, kan hem nauwelijks geruststellen. Gelukkig wordt het meeste spoorwerk verricht door de daartoe geëigende instantie, maar er blijkt daar een addertje onder het gras te zitten, waardoor de ontknoping wat geforceerd aan doet.

Alles bij elkaar wel een aardig boek met veel nuttige informatie over aard en behandelingsmogelijkheden van vallende ziekte. (KtK) (een zeven min)

Een tragische rijke familie: de dochter een nog niet zo oude vrijster die door het leven gefrustreerd is. De zoon een homoseksueel die ten onrechte toch met de beste vriendin van de dochter trouwde en kort daarna scheidde. Een kortzichtige, bazige, wezinwekkende moeder die de zoon het leven zuur maakt. De vader is pas overleden en na zijn dood heeft dochter het huis en haar moeder ontvlucht om eenzaam en verzuurd in een duur hotel te gaan wonen. De droevige stabiliteit van deze familie wordt wreed verstoord als de ex-echtgenote van de zoon op het oorlogspad gaat. Ze bedreigt en achtervolgt alle familieleden en hun vrienden. Daarbij vallen enige slachtoffers. Een oom wordt ingeschakeld om de schadelijke onruststookster op te sporen. **Beast in View** van Margaret Millar (Penguin, NL, 14,60) is vlot en onderhoudend geschreven en zeer spannend: je houdt je adem in tot de laatste bladzijde. (MB) (een zevenenhalf tot acht)

Waar gebeurd

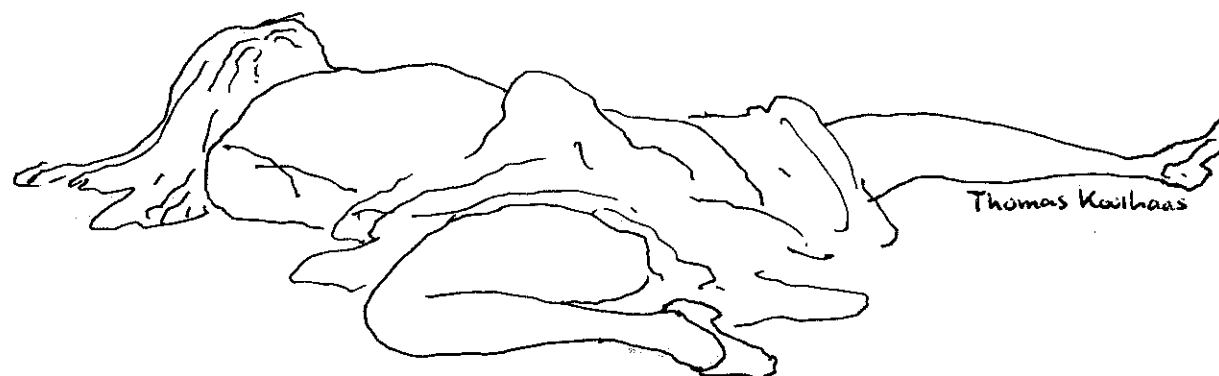
Ons soort mensen

Er is weer een non-fictie-thriller over de misdragingen van de Britse adel verschenen: **Trail of Havoc** (ondertitel 'in the steps of Lord Lucan'), geschreven door de Private Eye-journalist Patrick Marnham. (Viking, VD, 51,75)

Op 7 november 1974 vond in de deftige Londense wijk Belgravia een drama plaats. Lord Lucan vermoordde eerst het kindermisje door haar met een loden pijp de hersens in te slaan en deed daarna ook een poging zijn echtgenote te doden. Ze wist hem in het kruis te grijpen en te ontsnappen. Zwaar gewond en onder het bloed rende ze volkomen overstuurd de pub verderop in de straat in. Tot zover haar verhaal.

De versie van Lord Lucan zelf, verteld aan een vriendin waar hij naar toe vluchtte, luidde dat hij een aanvaller betrapte, te hulp schoot en nog juist zijn vrouw redde, waarna de inbreker op de vlucht sloeg. Hij belde zijn moeder dat ze de kinderen, die boven in het huis lagen te slapen (!) moest gaan halen, schreef nog twee brieven en dat was dat. Sindsdien is nooit meer iets van de lord vernomen. Hij werd bij verstek schuldig aan moord bevonden.

Wat zou de waarheid achter dit drama zijn? Waar is Lord Lucan? Leeft hij nog? Op deze vragen geeft het boek geen antwoord, slechts een getheoretiseerde conclusie. Wel geeft het een leuk inzicht in het functioneren en de geestloze benepenheid van de Engelse upper class (ook de tientallen foto's mogen er zijn). Helaas gaat het tweede deel van *Trail of Havoc* hoofdzakelijk over smaadprocessen tegen het tijdschrift *Private Eye*. Die processen, op zich wellicht interessant, kunnen weliswaar gezien worden in het verlengde van de onheilsdaad van Lord Lucan, maar dat is toch niet helemaal de focus van de lezer. Dan zwijg ik nog maar over de bladzijden lange verhandelingen over de kleine lettertjes in het Engelse recht. Jammer, het begon zo leuk. (MB)

Dode kapitalisten

Nieuwsbrief van Josh Pachter

of America hun jaarlijkse **Shamus** Trofee uit tijdens een lunch in het B'con weekend. Dit keer hoorden bij de winnaars Jeremiah Healy met **THE STAKED GOAT** (Beste roman), J.W. Rider met **JERSEY TOMATOES** (Beste debuutroman), Rob Kantner met **THE BACKDOOR MAN** (Beste pocket) en Rob Kantner met **FLY AWAY HOME** (Beste korte verhaal). Het was de eerste keer dat dezelfde schrijver in verschillende categorieën een prijs kreeg.

In 1986 begon de Boucheron met zijn eigen prijzen, de **Anthony**, waarbij de nominaties en de winnaars door fans in plaats van professionals worden gekozen. Tot de winnaars van 1987 behoren Sue Grafton met **C IS FOR CORPSE** (Beste roman), Bill Crider met **TOO LATE TO DIE** (Beste debuutroman), Robert Campbell met **THE JUNKYARD DOG** (Beste pocket) en Sue Grafton met **THE PARKER SHOTGUN** (Beste korte verhaal). Omdat het pas de tweede keer was dat de Anthony's werden uitgereikt, is het niet erg verbazend dat Grafton's dubbele bekroning tot nu toe de enige uit de geschiedenis is.

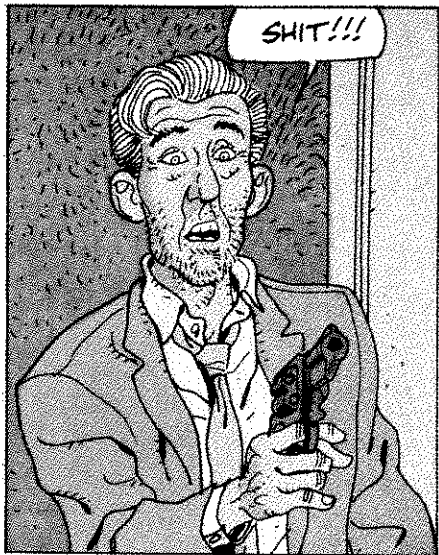
Amerikaanse Science Fiction-fans kunnen elk jaar naar letterlijk tientallen bijeenkomsten, maar misdaadliefhebbers hebben alleen de **Boucheron**. In 1969 kregen Len en June Moffat het idee om de Anthony Boucher Memorial Mystery Convention te houden, ter ere van William P. White, de befaamde redacteur, criticus en schrijver die als Boucher schreef en in 1968 overleed. De eerste B'con werd in mei 1970 in Santa Monica, Californië, gehouden. Sinds 1971 vinden ze plaats in de maand oktober en wisselt de locatie tussen de Westkust, Oostkust en het Midden-Westen.

Boucheron XVIII vond plaats in Minneapolis, Minnesota van 9 tot 11 oktober jl. en zoals gebruikelijk was het een interessant en levendig weekend, dat werd bijgevoerd door honderden fans uit de hele V.S., plus een groot contingent schrijvers uit de hele wereld. (Een van de leukste dingen voor de fans is de mogelijkheid om met hun lievelingsschrijver te kunnen praten. Dit jaar waren er bijvoorbeeld Joyce Harrington, Elizabeth Peters, Mary Higgins Clark, Max Allan Collins, Joe L. Hensley, Sara Paretsky, Bill Pronzini, Edward D. Hoch, James Melville, Ross Thomas, Jonathan Gash en eregast Lawrence Sanders.) Sinds 1982 reiken de Private Eye Writers

Tot mijn vreugde kan ik aankondigen dat ik iets heb kunnen regelen met diverse Amerikaanse uitgeverij die Nederlandse lezers de gelegenheid willen bieden met nog onbekende Amerikaanse en Engelse schrijvers kennis te maken. Voor een redelijk bedrag heb ik een grote stapel boeken gekregen en als u mij 15 gulden optuurt krijgt u of een gloednieuw gebonden boek of twee nieuwe pockets. (U kunt natuurlijk ook twee maal 15 gulden overmaken, enz.). Dat kost u minder dan de boeken in Amerika kosten en veel minder dan in Nederland. De voorraad is beperkt, dus wees op tijd. Als u een voorkeur hebt doe ik mijn best voor u, maar ik kan wat dat betreft niets garanderen. Brieven moet u richten aan: Josh Pachter, Egerlanderstrasse 21, 8523 Baierdorf-Hagenau, BRD. Veel leesplezier!

Josh Pachter

In het maartnummer: Edgar Allan Poe grondvestte in zijn eentje het genre

Kijk uit je Doppen

Het leek onvermijdelijk. Een door amnesie geplaagde held die bovendien instinctief over fenomenale vechterskwaliteiten blijkt te beschikken - U kent dat wel: meester op alle wapens, zwarte band. Zo'n man móet wel in Vietnam gediend hebben, liefst in de een of andere elite-eenheid. Mooi niet dus...

De serie **XIII** - geïntroduceerd in T&D 84/5 - is inmiddels aan zijn vierde album toe en uiteindelijk maakt scenarist Van Hamme een einde aan het verstoptertje spelen. Van een glorieus Vietnam-verleden blijkt geen sprake; dat is in ieder geval een verademing.

Er wordt wat veel *gepraat* in dit vierde deel **SPADS**; de auteurs hebben dan ook heel wat uit te leggen. Een held met geheugenverlies die niet alleen een duister en gewelddadig verleden heeft, maar ook *nu* nog zijn hoofd dreigt te verliezen in allerhande samenzweringen en moordpartijen. Geheime diensten, terroristische organisaties en diverse legereenheden rollen door elkaar in deze puzzel en te midden van de actie staat de lezer voortdurend op het verkeerde been.

XIII is geen belangrijk stripverhaal. Het is een actie-thriller op hoog (commercieel) niveau, *no-nonsense* getekend, die zijn publiek slechts probeert te amuseren. En nu strips steeds meer van massa-medium tot kunstvorm verworven, wordt dat nog wel eens uit het oog verloren.

Waar **XIII** de lezer blijft verrassen en boeien, laten andere stripmakers nog wel eens een steekje vallen. Vakmanschap is meesterschap. **Jessica Blandy** is een serie die is geïnspireerd door de vormgeving van *Miami Vice*, gelardeerd met een paar echte blote borsten. Een serie moorden met een Vietnam-achtergrond (houden ze nou nooit eens op...), een stinkende politie-inspecteur à la Orson Welles en een rondborstige dame wier vriend is vermoord. Er is veel op *Jessica Blandy* aan te merken. Geforceerd *trendy*, soms zwak getekend, onwaarschijnlijke psychologie. En toch... met enkele zeer geslaagde passages en een gebrek aan al te grote pretenties knippen we een oogje dicht. En dan blijkt het nog lekker weg te lezen ook. Net *Miami Vice* dus.

Martijn Daalder

Vance & Van Hamme: **XIII** deel 4: **SPADS**, uitg. Dargaud, f 7,25.
Renaud & Dufaux: **Jessica Blandy** (twee delen), uitg. Novedi, f 7,25 per deel.

Kort Amerikaans

Ted Albeury is een auteur die pas na zijn vijftigste is gaan schrijven, maar nu op zijn zeventigste een produktie heeft opgebouwd, waar vele jongere schrijvers niet aan toe zullen komen. Albeury schrijft spionage met een stevige actie-inslag. Aan zijn eigen naam had hij niet voldoende voor zijn produktiviteit, zodat hij ook nog onder het pseudoniem Patrick Kelly en Richard Butler schreef. De laatste jaren zijn die boeken weer opnieuw uitgebracht, maar dan onder zijn ware naam die volgt uit Le Bouthillier Albeury luidt.

Thrillers & Detectives

Titel	Thema	Sex	Geweld	Opvoedende waarde	Oordeel
Ted Albeury Where all the girls are sweet NEL, VD, 11,60	Engelsman die na WO II in Italië is blijven hangen, raakt in de nesten	Hij mag de grootste borsten van Italië betasten en nog veel meer	B-film geknok	Mamma mia, wat is Italië toch een prachtige land!	Vakkundig maakwerk, maar meer ook niet (TC)
Ted Albeury Italian assets NEL, VD, 11,60	Dezelfde Engelsman opnieuw in de nesten	Dochter en moeder staan voor hem klaar en willen meer	Veel gebruik van smerige handgrepen	Voor de sex zijn Engelse meisjes beter	Onder pseudoniem goed gemaakt vluggertje (TC)
Paul Erdman The panic of '89 Sphere, VD, 17,85	Latijns-Amerikaanse bankiers complotten tegen Vrije Westen	Voluptueuze Iraanse kont er helaas niet meer aan toe	Bloed in Californisch hotel door incompetentie Arabieren	Zuidamerikanen, Arabieren, Zwitsers en ook Russen zijn niet te vertrouwen	Teluurstellend maakwerk van auteur die veel beter kon (BV)
Loren Estleman The glass highway Fawcett, VD, 13,90	PI raakt vergunning kwijt (en terecht) in schlemielige drugs-plot	Walker houdt meer van geweld	Schilderachtige monteur zorgt voor lugubere hoogstandjes	Alcohol en pillen: 'Dr. Nitro meet Dr. Glycerine...'	Estleman heeft ze veel slechter en sentimenteler geschreven. Prima (MD)
Michael Innes Hare sitting up Myst. Press, VD, 14,90	Verdwenen topbacterioloog met defensiegeheimen moet worden opgespoord	Beide sexen komen in het boek voor	Op de valreep twee doden	Voer voor ornithologen	Braaf, gezapig en nog ongeleefwaardig ook (HKo)
Andrew Kaplan Scorpion Warner, VD, 15,65	Amerika, Rusland, het Midden-Oosten en een adembemende mooie dame	Zij scheurt haar gewaad in repen... om een koord te maken	Ook op snelle kameel niet altijd aan te ontkomen	Wat brandend zand aan je voetzolen kan doen	Er komen wel erg veel heldendaden in voor (RK)
Robert Nathan The white tiger Fontana, VD, 22,80	Chinees agent moet Amerikaanse gast van spionage beschuldigen en sturt op complot	Als het maar niet meer dan één kind oplevert	Het lijkt op een hartaanval en laat geen sporen na	Mao, de culturele revolutie, de Bende van Vier en de liberalisering zijn OK	Bestelt meenemen in de eerstvolgende vakantiekofter (KK)
Robert Ray Bloody Murdoch Penguin, VD, 17,50	Bloedrige verkeersongelukken wekken argwaan bij PI in Californische jetsel	Soms veronttrustend, maar Murdoch houdt van recht op en neer	Veel, en (soms) met sex	Mooie meisjes zijn ook in Californië niet veilig	Hapt zo heerlijk weg (MD)
Howard Reynolds The defector Grafton, VD, 20,25	Russische natuurkundige die geheim wapen ontwikkelde, loopt over	Een keerje	Niet overdreven, maar wel veel soorten	Alle kernwapens de wereld uit...	Veelbelovend debuut (HKo)

